V III 78066 I

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXIV (28)
Štev. (No.) 1

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
2. januarja 1975

Ob vstopu v leto 1975

Začenjamo leto 1975. To je leto, v katerem bo preteklo 30 let, odkar vlada v Sloveniji komunistična partija, ki se je s tujo pomočjo in po zgrešenih potezah državnikov zapadnega sveta kljub odporu velike večine slovenskega naroda z nasiljem prikopala do oblasti. V zgodovini slovenskega naroda bo ta komunistična partija nedvomno imela prvenstvo med najbolj brutalnimi uničevalci slovenskih življenj in s tolikimi žrtvami in idealizmom ustvarjenih narodnih vrednot in dobrin.

Minulo pa bo v tem letu tudi 30 let, odkar je odšla v svet slovenska politična emigracija, ki je bila tedaj pripravljena žrtvovati vse, da reši Slovenijo pred nesrečo komunističnega zatiranja osnovnih človeških pravic.

V domovini se komunistični režim pripravlja, da bo 30-letnico nasilja ki ga izvaja nad slovenskim narodom proslavil z velikim hrupom, lažjo in potvarjanjem zgodovine. Vse bo uradno organizirano. Vse bo od policijskih strokovnjakov nadzirano. Veterani revolucije si bodo na vso moč prizadevali, da bi neverne mlade rodove prepričevali, kakšni borci za svobodo so bili. Govorili in pisali bodo zopet o svojih „junaštvih" v boju proti okupatorju in izdajalcem, kar vse današnji rod v domovini gleda že precej drugače, kakor bi stari revolucionarji želeli. Sadovi „osvobodilnega" boja jim bodo bolj v zasmeh kot v oporo.

Leto, ko slovenska politična emigracija obhaja 30-letnico odhoda iz domovine, je tudi zanjo pomemben mejnik. Je leto, v katerem je prav, da si izprašamo vest vsak zase in kot celota. Mnogo pozitivnega bomo ugotovili. Saj so se številni posamezniki uveljavili v svetu bolj, kot smo si v prvih letih mogli sploh predstavljati. In to v gospodarstvu, znanosti, umetnosti, v javnih položajih in podobno. Tudi v organiziranem delu smo dosegli lepe uspehe na vseh kontinentih, kjer je slovenska emigracija. Poglejmo na število knjig, revij, časopisov, pevskih zborov in umetniških razstav. Vse to je sad dela in prizadevanja naše politične emigracije. Zgradili smo slovensko šolstvo in krajevna organizacijska in verska središča z lepimi in mogočnimi domovi. Slovenski podjetniki so se uveljavili s svojo sposobnostjo in vztrajnostjo. Upoštevani smo v deželah kjer živimo kot delavni in kulturni ljudje. Politično delo, to je delo za osvoboditev domovine ni zamrlo v 30 letih ampak vztrajno opozarja svobodni svet na slovenski narodni problem.

Toda ob teh uspehih naših prizadevanj in žrtev iščimo v tem pomembnem letu tudi odgovor na nekatera vprašanja. Ali ni že preveč takih med nami, katere je udobnost življenja in osebnih uspehov zapeljala, da pozabljajo na svoje poslanstvo kot člani politične emigracije? Ali ni pri nekaterih nekdaj jasen odnos do komunizma zvodenel in jih zaprl v brezbrižnost? Ali smo v boju proti komunističnemu t. j. materialističnemu pojmovanju življenja med seboj res vzgledno povezani v krščanski ljubezni in medsebojnem spoštovanju? Ali nismo včasih premalo prizadevni, da bi naša mladina, ki živi v svobodi, ne podlegla plitvi potrošniški miselnosti današnjega sveta? Ali storimo vse, da bi ta mladina doumela ideale, za katere so njihovi starši zapustili domovino in za katere je bilo žrtvovanih toliko slovenskih življenj? Storimo vse, da bi mladina te ideale osvojila in se zanje tudi žrtvovala? Ali ni vedno več tistih, ki politično delo, to je delo za osvoboditev našega naroda podcenjujejo in omalovažujoče gledajo na tiste, ki se zanj žrtvujejo?

Razmišljanje o teh in podobnih vprašanjih naj v letu 1975 v našo emigracijo prinese prerojenje našega dela in mišljenja in novega zagona delu za cilje, ki so nam bili pred 30 leti sveti. To bo najmočnejši odgovor komunističnim vodnikom v domovini, ki bodo v tem letu s podvojeno silo skušali z lažjo prikriti svojo sramotno in z desettisoči slovenskih življenj posuto pot do oblasti.

M. S.

POLITIKA BREZ ILUZIJ
Premočrtnost in odgovornost

Ob izjavi in pozivu Narodnega odbora za Slovenijo ob 30-letnici njegove ustanovitve, ki je bila izdana v jubilejnem letu o božiču 1974, mi je prišla v roke številka severnoameriškega New York Timesa, datirana 16. decembra 1974, ki objavlja pod zaglavjem „Prodani za skrivnost" dva primera medvojne zavezniške hladnokrvne politike za dosego zmage nad nacizmom in fašizmom.

Britanski filmski igralec Leslie Howard, ki ga širom sveta ljudje poznajo kot Ashleya Wilkesa iz filma „V vrtincu" (Lo que el viento se llevó, Gone with the wind), je v prvih mesecih druge svetovne vojne tajno poletel v od nacistov okupirano Francijo. Nemci so zvedeli za ta polet in letalo sestrelili. Britansko vrhovno poveljstvo je tudi vedelo, da Nemci za ta polet vedo, a je kljub temu poslalo Howarda v smrt — da je Nemcem prikrilo, kako ve za skrivnost, da njihove najbolj taine šifre.

Göringova Luftwaffe je izbrala britansko mesto Coventry za totalno uničenje. Churchill je za to nemško odločitev tudi zvedel, pa ni ukazal zaščititi Coventryja ali pravočasno izseliti prebivalstvo, da je Hitlerju prikril skrivnost, kako ve za sklepe nemškega vrhovnega štaba. Večina meščanov Coventryja je bila ob nemških bombardiranjih Coventryja pobita.

Skrivnost, ki jo je zavezniško poveljstvo čuvalo za vsako ceno, ne glede na žrtve tudi v lastnih vrstah, je bila ta, da se je britanski FSS posrečilo takoj po začetku druge svetovne vojne dešifrirati najbolj tajni informacijski ključ nacističnega vrhovnega poveljstva in to dejstvo prikriti Nemcem vse do konca vojne.

Uspeh zavezniškega izkrcanja v Normandiji je zavisel od te skrivnosti. Dasi je nemško vohunstvo v Turčiji izvedelo za zavezniški izkrcevalni načrt v Normandiji, je bilo Hitlerjevo vrhovno poveljstvo deljeno v presoji položaja med mnenje grala. Rundstedta ,da se bodo zavezniki izkrcali pri Calaisu in mnenje grala. Rommela, da v Normandiji. Zavezniki so vedeli za to Hitlerjevo razdvojenost in podvojili napačne informacije nacistični vohunski mreži. Hitler se je tako odločil za mnenje grala. Rundstedta ki je zaman čakal s svojimi tankovskimi divizijami pri Calaisu na zaveznike, kateri so se medtem že izkrcavali v Normandiji.

Ne zagovarjam načela: cilj posvečuje sredstva, ker je absolutno nemoralno. Hočem samo povedati, da se ga vodstva velesil poslužujejo v odločilnih trenutkih ne glede na žrtve okoli sebe. To je bila in je še vedno gola stvarnost v mednarodnih in meddržavnih odnosih. Ni morale, ni čustev, ni ozirov, le hladen koristnostni račun.

V slovenski politični zgodovini ne najdemo primera takega makiavelizma, če odštejemo slovensko komunistično partijo in njeno politiko. Izjava in poziv Narodnega odbora za Slovenijo na pragu 30. obletnice zaključka ene dobe slovenske zgodovine in začetka druge, ki se lahko vsak trenutek v nastopajočem letu 1975 sprevrže v tretjo, je značilna po temeljitosti, resnosti in premišljenosti ugotovitev in trditev, se odlikuje po zavzetosti za blaginjo slovenskega naroda v celoti, v kakršnih koli okoliščinah, v katerih sam ne more odločati.

Premočrtnost narodne politike brez iluzij, politike, ki ne temelji na umišljenih prividih in željah, marveč na kruti vsakdanji stvarnosti, je značilna za Narodni odgor za Slovenijo. Iz odgovornosti do varnosti življenja posameznikov in naroda, ki ga ti posamezniki sestavljajo je okoliščina in možnost, predno je napisana in odposlana v svet.

Narodnemu odboru za Slovenijo ni bilo treba doslej preklicati nobene izrečene ali napisane besede in akcije. Razvoj v svetu in doma ga ni demantiral v 30 letih njegovega obstoja. Temelj, na katerem je bil pred 30 leti ustanovljen, je bil pravilno zastavljen in trdno zgrajen: slovenski narod ima pravico do lastnega državnega samoodločanja. Tu ni debate. Kako in kdaj naj svojo državno samostojnost doseže, v kakšnih okoliščinah, vse to je v minulih 30 letih Narodni odbor za Slovenijo neštetokrat povedal, sedaj spet v svoji jubilejni izjavi in pozivu.

Pred sabo imamo politični program Narodnega odbora za Slovenijo, narodni program svobodnih Slovencev v zdomstvu, zamejstvu in domovini. Podrobnosti, o katerih se mnogokrat toliko in tako vroče debatira, preteklih, sedanjih in prihodnjih, dejansko niso važne. Usoda naroda, njegove svobode, ne zavisi od njih, temveč od moči in zavzetosti posameznikov ostati enotni v namenih, ki jih imamo in od zmožnosti ohraniti vero vase in v cilje, ki smo si jih zastavili.

Veličina vodstva slehernega naroda je v njegovem prepričanju, da mora služiti resnici in ne spreminjajočemu se javnemu mnenju, da mora delati prav, pa naj si bo gotovo uspeha ali ne. V odločilnih trenutkih zgodovine postanejo pojmi kakor so dolžnost, resnica, pravičnost, ki so v današnjih časih tako izrabljene besede, merilo odločitve.

Ljudje, ki jih zgodovinske okoliščine postavijo na vodstvo narodov, so vse več kakor uradniki, so vse več, kakor pisci zakonov. So čuvarji narodnih idealov, nosilci prepričanja v končen uspeh, ki je zasidrano v narodu, so temelj narodnih upov in vere, ki vežejo narod v nekaj več kakor v enostavno vsoto posameznikov.

Nasproti tem najdemo v slehernem narodu, tudi v slovenskem, ljudi, ki branijo izključno strankarske interese, kakor to doma delajo komunisti, ali pa politične mistike.

Za vse te je nedavno umrli politični komentator Walter Lipmann zapisal, da iz svojih besed in dejanj izžarevajo neprestan strah, brezupno nesposobnost za pozitivno mišljenje in delo, vztrajen razdiralni zagon in negativno kritizirajo sleherno inicijativo, ki ne izhaja iz njihovih vrst. Vse te negativne lastnosti koreninijo v medsebojnem nezaupanju ter so zato v totalnem nasprotju z razumskim vodenjem narodne politike.

Politika brez iluzij, premočrtna in odgovorna, je edino zagotovilo za obstoj naroda, kakršen je naš slovenski, na prostoru, na kakršnem se nahaja in v okoliščinah, kakršne se pletejo okoli njega. Takšna je politika Narodnega odbora za Slovenijo.

I. J.

Mnogo sreče in božjega blagoslova želimo v novem letu 1975 vsem požrtvovalnim sodelavcem, naročnikom, oglaševalcem in bralcem in vsem prijateljem v svetu, zamejstvu in v domovini. Vse prosimo, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoče in nas podpirajo pri našem odgovornem delu.

Uredniki Svobodne Slovenije

France Kunstelj:

KOLEDNICA

Mi smi sveti trije kralji!
Gašper, Miha, Boltežar.
Prosimo vas, da bi dali
Detecu vsaj skromen dar.

Zvezda nas je popeljala
v revni betlehemski hlev;
Mati Dete je zibala,
rajski slišali smo spev.

Luč nebeška zažarela
v jaslicah je Detecu,
nas pa radost je prevzela,
vse smo dali Jezusu.

Radi, radi bi še dali,
prosimo pri vas za dar,
saj smo sveti trije kralji:
Gašper, Miha, Boltežar.

La VIII. jornada mundial de la paz

Fue celebrada en la Catedral de Buenos Aires el último domingo del año 1974 la VIII. Jornada Mundial de la Paz, instituida en 1967 por el Papa Paulo VI. El nuncio apostólico msgr. Pio Laghi ofició la miso por la paz y el acto continuó con la celebración ecuménica presidida por el cardenal primado Antonio Caggiano, acompañado por tres obispos argentinos y los obispos de las iglesias armenia, griega, ortodoxa rusa y representantes de comunidades protestantes y judías.

En la alocución se leyó el mensaje papal por la paz, que aclara entre otros los siguientes conceptos:

"Hacer la paz significa educar para la paz. Afirmamos que esta solución no puede venir de conflictos egoistas y violentos y tanto menos de guerras sangrientes entre los hombres, porque todos somos hermanos; por eso la paz no puede ser pasiva ni opresiva; debe ser inventiva, preventiva, operativa." El documento señala que "no jugamos utopías" y advierte que "algo no funciona en la máquina monumental de nuestra civilización. Esta podría explotar en una indescriptible conflagración por un defecto en su construcción. No basta una paz impuesta, utilitaria y provisoria; hay que tender una paz amada, libre, fraterna o sea fundada en la reconciliación de los ánimos", recomienda finalmente el Pontífice.

Jugoslovanski strah pred jutrišnjim dnem

Pod tem naslovom je Frankfurter Allgemeine Zeitung z 11. decembra prinesla poseben članek znanega svojega dopisnika iz Beograda Andrea Razumovskega, v katerem poroča o vznemirjenosti oblastnikov zaradi naraščajoče teroristične aktivnosti v Jugoslaviji in še marsikaj drugega.

V jugoslaviji, pravi, raste strah pred vedno večjimi nasilji političnih sovražnikov. Zato narašča tudi pritisk oblastnikov na ljudstvo. Beograjski meščani — pa tudi mi tujci — smo nenehno priče, kako oblasti izvajajo pritisk na posameznike, o katerih vedo ali sumijo, da niso na partijski liniji. Že zaradi kakšnega članka v listih ali kakšnega romana si lahko prištet k sovražnikom ljudstva in te za par let vtaknejo v zapor. Samo pomanjkanje razsodnosti jugoslovanskih oblasti, ki ne ločijo intelektualno kritiko od oboroženega napada, je vzrok, da se zadnji dogodki v Jugoslaivji ne jemljejo za tako resne, kakor v resnici so.

Npr. že tak dogodek, kakor je bilo odprtje šole v Kumrovcu, rojstni vasi predsednika Tita, je vporabil Tito, da je znova udaril po svojih notranjih nasprotnikih. Dejal je: „Mi ne smemo biti oportunisti in se pokazati slabe proti našemu razrednemu sovražniku, ki dela v notranjščini naše države.

Mi komunisti moramo biti enotni in nepopustljivi. Med nami in našim razrednim sovražnikom ni nobenega kompromisa!" Ta govor je bil udaren govor proti subverzivni „mahinaciji kontrarevolucije".

Atentati

V zadnjem času je bilo več atentatov. Tako se je nekdo polastil v nekem provincionalnem mestu avta nekega tujca v katerem je našel brzostrelko. Z njo je potem v Belgradu divje streljal okrog sebe in ubil nekega policista. Pa to morda ni bil politični atentat. Pač pa je bilo pred tedni mnogo streljanj po Kosutnjaku, in se govori, da je bilo tudi mnogo mrtvih. Zdaj so postavili na strehi beograjske radiopostaje brzostrelno postojanko. Okrog Dedinja je videti zelo pogoste policijske čete s policijskimi psi, česar prej ni bilo.

Meščani so neprestano izpostavljeni hipnim preiskavam. Tako je neka inozemska gospa, ki se s svojim avtom vozi že tri leta nemoteno po istih ulicah, hipoma ustavljena od oboroženih miličnikov, ki so avto pregledali do natančnosti. Kino-poslopja so zastražena in od mnogih obiskovalcev zahtevajo dokumente, česar prej niso delali. Natančne preiskave so vedno pogostejše: tako je policija zadržala prireditev na velikem, za 40.000 gledalcev prirejenem Stadionu „Rdeča zvezda", za par ur, ker so imeli policaji nalog, natančno preiskati vse moške, če ne nosijo orožja. Garderobe in shrambe na glavni postaji so se že dalj časa zaprte. Ustna propaganda svari ljudi pred javnimi prevoznimi sredstvi, in učitelji v šolah opozarjajo otroke, naj ne pobirajo na tleh kroglic in drugih stvari, v katerih so morda eksplozivne snovi.

Najvišji hrvatski komunistični predstavnik dr. Bakarić je izjavil v intervjuju zagrebškemu Vjesniku, da je mnogo teh odredb zato postavljenih, da se pokažejo, kako močni da so, in da so dobro pripravljeni „na jutrišnji dan". Torej — računajo na negotovo prihodnost.

Bakarić je tudi izjavil, da se atentati pojavljajo prav sedaj, ko so zunanje velesile izjavile, da so interesirane na tem, da „Jugoslavija ostane, kakor je." Teroristična dejavnost „od desne kakor od leve", pa dela na razbitju Jugoslavije in jo z notranjimi nemiri odvrniti od izpolnjevanja mednarodnih obveznosti. „Vse te skupine predstavljajo", kot je rekel Bakarić: „Nič". Tu je imenoval pred kratkim uradno poročilo, da je „bila tam do zadnjega likvidirana". Dodal pa je „In tudi druge." To so — je rekel —, banditi, ki moré za denar in so plačani od zunaj. So pa na neki način označeni kot „nacionalisti."

Vprašanje pa se postavlja, zakaj se ni dala javnosti nobena pojasnitev, „kaj in kako je" s hrvatskim nacionalističnim procesom v Zadru, ki je bil napovedan. Rečeno je bilo, da bo javna obravnava, toda, ko so prišli tja inozemski dopisniki, so jim bila vsa vrata zaprta. Tudi se ne ve, zakaj je bilo v Zagrebu zaprtih zadnji čas par tucatov ljudi. O teh zaporih ni bilo nobenih podatkov in ne uradnih omemb.

Po zgledu irske revolucionarne rganizacije IRA

Beograjski opazovalci sklepajo, da se je obnovila organizacija Ustašev predvsem zaradi politično nemodrega zadržanja komunistične partije do hrvatskega nacionalizma v letih 1970/71. Ustaši naj bi se, kot kaže, organizirali po zgledu irske IRA, ali palestinske osvobodilne organizacije. Ideološko pa so sedaj po internacionalni modi „mnogo bolj na levo". Ustanovile so se borbene trojke na način irskih borcev in so vodene od zunaj. Imenujejo se HORA to je „Hrvatska Osvobodilna Revolucionarna Armada". Več takih skupin deluje sedaj na področju stare Nezavisne Hrvatske, pa tudi Beograda samega. Operativni štab te organizacije je prav sedaj pred sodiščem v Zadru. V južnih pokrajinah Jugoslavije taka delavnost še ni vidna.

Kaj pa vedo najvišje oblasti, ni mgoče zvedeti. Ve se samo to, da se je že v tretjič od poletja vršila konferenca med notranjim ministrom in najvišjimi varnostnimi organi. Te seje naj bi se imenovale „Delavne seje KPJ v varnostnem aparatu." Kaj so te seje obravnavale, se da le slutiti, in le kaj malega sklepati.

Kot je poročala Politika, so razpravljali na teh sejah o nevarnosti „dogmatično-burokratskih kominformističnih kontrarevolucijonarnih sil". To je o silah, ki imajo izvor v znanih črnogorskih dogodkih in so to njih simpatizerji. To je toliko bolj zanimivo, ker je bilo uradno javljeno, da so to skupino v „celoti napravili neškodljivo". Poleg tega je tudi v nasprotju s tem, kar je bilo rečeno prej, da se strah pred jutrišnjim dnem veže z vplivom te skupine na hrvatsko nacionalistično ustaško gibanje.

Iz govora notranjega ministra Hrljevića se pa vidi, da oblasti ne bodo delalo razlik med „ultralevim" in „ultradesnim"

(Nad. na 2. str.)

PZ 1058/1975

ROCKEFELLERJEVI „GREHI“
Komunisti ga sovražijo

Po dolgi preiskavi v kongresnem odboru je ameriški kongres končno odobril Fordovo imenovanje Nelsona Rockefellerja za 41. severnoameriškega podpredsednika.

Kongresni odbor je do obisti preiskal Rockefellerjevo bogastvo in njegovo gospodarjenje z milijoni dolarjev, ni pa, tako so zagnali krik in vik v ZDA sovjetski plačanci, preiskal njegovega „protisovjetskega delovanja v minulih desetletjih.“ Tako Rockefellerju ti sovjetski plačanci med drugim očitajo, da je „eden naj najbojevitejših vojskovodij živčne vojne“ in naštevajo tele njegove „grehe“:

1. Leta 1959 je pozval Eisenhowerja, ki je bil takrat predsednik ZDA, naj znova začne z atomskimi poskusi, da bo „ohranil mir na svetu.“ Takrat da je govoril o podzemskih poskusih, toda 27. oktobra 1961 je zahteval nadaljevanje atomskih poskusov v ozračju.

2. Ko se je Kennedy zavzemal za sporazum s Sovjeti o prepovedi atomskih poskusov, je Rockefeller 15. novembra 1961 izjavil, da „podpisati v tem trenutku kakršno koli prepoved, bi pomenilo spraviti v nevarnost našo državno varnost in obrambo svobode širom sveta.“ Rockefeller je leta 1959 menil, da je atomska vojna sicer nevarna, toda ne neizvedljiva.

3. Rockefeller je podpiral Kennedyja pri invaziji na Kubo, kajti „ZDA morajo stati enotne za predsednikom in mu dati oporo v kakršni koli akciji, ki jo smatra za potrebno za obrambo svobode.“ Še leta 1964 je Rockefeller javno zagovarjal uporabo sile proti Castru „ob pravem času.“

4. Istega leta je 27. aprila v Grant's Pass Rockefeller izjavil, da morajo ZDA povečati svoje sile v Tailandiji, ustaviti umik svojih čet iz Vietnama in ponesti vojno v komunistično zaledje v Laosu, Kambodži in Severnem Vietnamu, vključno bombardiranje Severnega Vietnama in Kambodže. To je bilo skoro leto dni prej, predno je takratni predsednik Johnson ukazal bombardiranje Severnega Vietnama.

5. Isti dan je Rockefeller zaupal poslušalcem v Klamath Falss, da je dejal sovjetskemu diktatorju Hruščevu, da on ne verjame v sovjetsko-ameriško „sožitje“, ker je to „zelo spreten način, kako naj bi nas oni potegnili v sodelovanje, da bi končno izpodkopali in uničili temelje silam človeške svobode.“

Kakor vse zgornje Rockefellerjeve „grehe“, mu v Moskvi in komunisti širom sveta ne morejo odpustiti tudi izjave, ki jo je dal leta 1961 in pri kateri vztraja do danes, namreč: „Ameriška načela zahtevajo, da se ne dovolimo zapeljati ali izsiliti v to, da bi kupčevali s svoboščinami drugih ljudi ali da bi jim odvzemali možnost pridobiti si svobodo.“

Če se bo Rockefeller ravnal po zgornjih načelih tudi sedaj, ko sedi poleg Forda v Beli hiši, potem se bo morala ameriška zunanja politika v marsičem spremeniti. Vsekakor bo Rockefeller ostal na pravi poti vse dotlej, dokler ga bodo v Moskvi in Pekingu sovražili.

SOVJETSKI DRŽAVLJANI LAHKO POTUJEJO PO ZSSR
Šele po 57 letih

Po več kot 57 letih komunistične revolucije v Rusiji so sovjetski državljani po mestih dobili od sovjetske policije osebno izkaznico, s katero bodo smeli potovati po vsem ozemlju svoje države brez omejitev.

Doslej je moral vsak sovjetski državljan imeti poseben notranji potni list, da je mogel potovati po državi. Nad 80 milijonov kmečkega prebivalstva pa bo osebno izkaznico dobilo šele 1. januarja 1976. Novi osebni dokument bo za vse veljaven samo do 31. decembra 1981, nakar ga bodo dobili obnovljenega samo tisti, ki „ne bodo kršili novega zakona.“ Policija bo tako ohranila neomejeno kontrolo nad „nezaželjenimi“ državljani. Kmečko prebivalstvo v ZSSR, ki bo novi osebni dokument dobilo šele 1. januarja 1976, pa doslej sploh ni dobilo niti notranjega potnega lista, tako, da ga je komunistična oblast nasilno držala prikljenjenega na zemljo.

Meščani, ki so imeli notranji potni list in ki bodo sedaj imeli novo osebno izkaznico, bodo lahko najeli npr. sobo v hotelu ali pa menjali stanovanje, če ga slučajno dobijo. Stanovanjska kriza je v velikih sovjetskih mestih prav tako huda kakor na „kapitalističnem“ Zahodu.

Kadar so sovjetski državljani hoteli potovati, pa niso imeli notranjega potnega lista, jim je zadevno dovoljenje izstavljala krajevna policija, kateri pa je moral povedati namen in cilj potovanja.

Državljani ZSSR so v zvezi z izdajo novih osebnih dokumentov slišali po radiju in televiziji notranjega ministra Nikolaja Ščelokova, da je „razvoj sistema notranjega potnega lista velike družbene, politične in zakonske važnosti, ker je ta sistem v zvezi z različnimi odtenki življenja in dela vseh sovjetskih državljanov.“

Dvaindvajsetim narodom, ki v ZSSR prenašajo komunistično diktaturo, je peščica ljudi v Kremlju „podarila“, ko se ji je zahotelo, majhno olajšavo za premikanje po lastni državi, a še vedno omejeno le za nekaj let. Tkim. „organizacije za zaščito človečanskih pravic,“ ki so tako glasne, kjer se režimi v svobodnem svetu branijo proti komunistični prevratnosti, pa o kršenju najosnovnejših človečanskih pravic v ZSSR in drugih komunističnih državah molčijo kot grob.

Kdo financira teroriste

Teroristina aktivnost širom sveta je že lansko leto, še bolj pa letos narasla tako, da po nekaterih državah prehaja v stanje, da se že začenjajo sproščati sile, ki se bodo, kakor so se v Sloveniji med revolucijo, spremenile v val proti terorizmu, kar je vse naravni zakon samoobrambe življenja, ki je vsajen v posameznika kakor v narod.

Londonski Institut za proučevanje okoliščin, ki povzročajo spopade v človeški družbi je analiziral položaj in prišel do zaključka, da je porast nasilja in terorističnih organizacij posledica močne okrepitve finančne pomoči, ki jo te organizacije dobivajo iz raznih središč. Omenjeni Institut je tudi ugotovil, kje in katera so središča za urejanje gverilcev in teroristov in ugotovil, da je največje in glavno središče v Moskvi.

Tkim. „Leninov Center“ v Moskvi vodi gverilski strokovnjak polkovnik F. D. Rysenko. Tečaji za specializacijo trajajo šest mesecev ter jih redno obiskuje od 500 do 600 „učencev“ iz vsega sveta. Po podatkih, ki jih je zbral londonski Institut, je trenutno največ učencev iz latinske Amerike, na drugem mestu so Arabci, na tretjem mestu teroristi iz Zahodne Evrope, sledijo jim Afrikanci in končno Azijci.

V sodelovanju z ZSSR širita gverilo in terorizem tudi Kuba in komunistična Kitajska. V Severni Koreji in na celinski Kitajski obstajajo številna taborišča za vzgojo teroristov, podobno na Kubi.

Glede terorističnih in gverilskih organizacij v latinski Ameriki omenjeni Institut označuje za najbolj napadalno argentinsko ERP, ki je trockistično usmerjena, medtem ko so FAP, FAR in FAL pod moskovsko kontrolo.

V Boliviji delujeta ELN, ki ga plačuje Castro ter MIR, ki ga financira Peking. V Brazilu še obstojata ALN in VPR, ki ju podpira Castro, v Venezueli pa FALN, ki ga tudi financira Castro. Meksikanska gverila ACNR je odvisna od Moskve, PP od Castra, UP pa od rdeče Kitajske.

V Kolumbiji terorizirajo prebivalstvo ELN, ki ga vzdržuje Castro, EPL in MOIR, ki ju plačuje Peking ter FARC, ki ga vzdržuje Moskva.

Najuspešneje so doslej pospravili z gverilo v Urugvaju in lansko leto v Čilu, ugotavlja londonski Institut.

Mednarodni teden

ČILSKA VLADA je objavila, da je imel „proletarec“ Allende v svoji garderobi: 120 parov čevljev, 1862 kosov spodnjega perila, 168 oblek, večino iz angleškega blaga, 625 športnih suknjičev, 625 srajc, 34 plaščev in dežnih plaščev, 1630 kravat, 9 večernih oblek in 29 klobukov.

NOVI VRHOVNI POVELJNIK NATO je 50-letni ameriški general Aleksander Haig, bivši šef osebja v Beli hiši pod Nixonovim predsednikovanjem. Haig je kot vojak služil na Koreji in v Vietnamu.

SEDANJA PETROLEJSKA PROIZVODNJA komunistične Kitajske znaša 45 milijonov ton letno, v primerjavi s Saudijevo Arabijo, ki črpa 425 milijonov ton petroleja na leto. V Tokiju strokovnjaki napovedujejo, da se bo kitajska petrolejska proizvodnja do leta 1985 dvignila na 400 milijonov ton letno, ki ga bo večino izvažala, ker komunistični režim ne predvideva pospeševanje lastne avtomobilske industrije.

ČILSKA KP, ki je bila po zrušitvi marksističnega predsednika Allandeja prepovedana, je iz „ilegale“ izdala proglas, v katerem vabi čilsko krščansko demokratsko stranko, kot večinsko opozicionalno stranko proti Allendeju, naj skupaj ustvarita „enotno fronto proti vojaški diktaturi“. Čilski demokristjani na poziv niso odgovorili. Vodstvo MIR-a, čilske marksistične teroristične organizacije pa je po usmrtitvi dosedanjega vodje Enriqueza prevzel Allendejev vnuk

MAOCETUNG je konec decembra dočakal 81 let. Ker je pri slabem zdravju, prav tako kakor njegov vladni predsednik Čuenlaj, opazovalci ugotavljajo, da v Moskvi komaj čakajo na smrt obeh, v upanju, da se bo kitajska politika do ZSSR takrat spremenila v skupno fronto proti ZDA in ostalemu svobodnemu svetu. Zato Kremelj trdovratno molči na zadnje kitajske poskuse razgovarjanja o npr. razmejitvenih problemih med Kitajsko in ZSSR.

NEW YORK TIMES, ki je eden od komunistov močno miniranih severnoameriških dnevnikov, je obtožil CIA-o, da je v zadnjih letih zbrala arhiv „nad 10.000 ameriških državljanov, da jih vohuni.“ Koristna budala, kakor so tudi nekateri ameriški kongresniki, so dvignili glas in zahetvali, da mora CIA „pojasniti zadevo in takoj prenehati s takimi akcijami.“ Predsednik Ford je bil prisiljen zahtevati od šefa CIA-e Colbyja zadevno poročilo, ki ga je preko Kissingerja že poslal v Belo hišo. Kazno je, da se Kremelj na vse načine trudi, da bi onemogočil CIA-i sleherno delovanje, tako v svetu in v ZDA samih, kjer je organizacija za zaščito države pred komunistično prevratnostjo.

PREDSEDNIK FORD meni, je objavil znani severnoameriški komentator Alsop, da „lahko v eni od zahodnih držav pride do popolnega finančnega in gospodarskega zloma v prihodnjih šestih mesecih“ in da „v istem razdobju pride lahko do nove vojne na Bližnjem vzhodu.“ Menijo, da ima Ford v mislih Italijo, da pa bo mogoče tak gospodarski zlom, ki bi močno škodoval tudi ostalim zahodnim državam, preprečiti, „če bi ameriški kongres odobril Kissingerjev načrt o ustanovitvi sklada 25.000 milijonov dolarjev, iz katerega bodo mogle industrijske države najemati posojila za plačevanje svojih zaostalih računov.“

EGIPČANSKI zun. minister Fahmi in novi vojni minister Gomassi sta odpotovala v Moskvo, da bi se s Sovjeti dogovorila o novih pošiljkah orožja v Egipt. Ugotavljajo, da je Moskva pripravljena to storiti, toda pod pogojem, da egipčanska vlada spet dovoli sovjetskim „vojaškim svetovalcem“ vstop v Egipt.

ABESINSKA VOJAŠKA DIKTATURA, ki je odstavila cesarja Hajle Selasija, je razglasila, da v državi uvaja „socializem“ Dovoljen bo samo enostrankarski sistem, vse gospodarstvo bo kontrolirala vlada, poljedeljstvo bo kolektivno. Z bivšo italijansko kolonijo Eritrejo, ki si jo je Abesinija pred nekaj leti nasilno priključila, pa ima abesinska vojska velike probleme, ker Eritreja zahteva samostojnost. Tkzv. Eritrejska osvobodilna fronta, ki jo vodijo komunisti, je prevzela vodstvo odpora proti Addis Abebi.

GRŠKI KRALJ KONSTANTIN, ki ga je grški narod za vedno odslovil, se bo začel ukvarjati s trgovino. Kupil si je hišo v bližini Londona. Kralji, ki so po 2. svetovni vojni izgubili prestole, so si izbrali razne poklice. Italijanski princ Viktor Emanuel vodi npr. valutno menjalnico, jugoslovanski princ Tomislav se bavi z dekoracijo stanovanj, romunski kralj Mihael je direktor podjetja za aeronavtične inštrumente v Ženevi, jugoslovanski knez Pavle pa v Parizu prodaja antikvitete.

SOVJETI so izstrelili na krožno pot okoli Zemlje nov vesoljski laboratorij Saljut-4 ki pa je manjši, kakor je bil ameriški vesoljski laboratorij Skylab. Težak je 16 ton in kroži okoli Zemlje v višini med 219 in 270 kilometrov.

AMERIŠKO obrambno ministrstvo je zanikalo, da bi se ameriška vojska pripravljala na napad na petrolejsko področje Bližnjega vzhoda, če bi Arabci spet ustavili izvoz petroleja svobodnemu svetu. Novica o takih pripravah se je razširila, ko je revija ameriške vojske „Soldiers“ poročala o helikopterskih vajah pri Fort Riley, Kansas, ki so jih šifrirali s „Petrolandia“. Obrambno ministrstvo je pojasnilo, da je tiskarski škrat spremenil ime, ki da se pravilno glasi „Patrolandia“.

ARGENTINA ima vse možnosti izdelovati atomske bombe, je objavil washingtonski dnevnik Washington Post, „večje, kakor katera koli druga latinskoameriška država.“ Za njo zaostajata tako Brazil kakor Mehiko.

JUGOSLOVANSKI STRAH PRED JUTRIŠNJEM DNEM

(Nad. s 1. str.)

kontrarevolucionarnim gibanjem. Nekateri so celo mnenja, da je med obema revol. organizacijama nekakšna skupna strategija s skupnim ciljem“. Trdi se celo, da tako HORA kakor Kominformisti, prosovjetska skupina, delata z roko v roki, da dobivata orožje iz istega vira in sredstva vzdrževanja tudi. Tudi skupne načrte da imata za razbitje jugoslovanske države na razne nacionalne teritorije. Hrvatski južnoameriški listi prinašajo že zemljevide, kakšne bodo v bodoče „meje na Balkanu“.

Po opazovanju inozemskih dopisnikov se zdi, da hoče vlada s takimi izvedbami vzbuditi ljudstvo iz letargije, v katero ga je spravil „dolgočasni propagandni mlinček“ zadnjih let; obenem pa se pripravlja verjetno na drastične protiukrepe, ki jih bo treba opravičiti. Meje proti vsem sosednjim državam, vključno tudi Ogrsko in Rumunijo, bolj zavarovane, potniki bolj kot doslej preiskovani. Notranji minister Hrljević potuje z delegacijo strokovnjakov iz varnostnega odbora v Moskvo na „delavni obisk“, da, kakor je bilo oficielno javljeno „izmenja mnenja in skušnje.“ Morda gre pri tem obisku še enkrat za to, da se izsili odgovor, kakor so se že izjavile velesile (kakor je rekel Bakarič), da so interesirane na tem, da Jugoslavija ostane kakor je, to se pravi — neodvisna.“

S tem konča Razumowski svoje pismo iz Jugoslavije tega meseca, ob koncu leta 1974.

„Čas ozdravi bolečine in žalitve, ker se ljudje spremenijo in niso več isti. Niti užaljenec niti žaljitelj nista več ista. Zgodi se podobno, kot če bi bili razdražili neko ljudstvo in ga potem obiskali čez dva rodova. Bili bi še Francozi, ampak ne več isti.“

Francoski mislec Blaise Pascal (1623—1662)

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Ko je leto 1974 odšlo v zgodovino in je Argentina sredi poletnih počitnic, so se, kakor vsakikrat ob takem času, tudi letos notranje politični premiki deloma umirili in se bodo do marca izvršile gotove reagrupacije, že v pripravah na volitve, ki bodo v začetku leta 1977. Nekateri politiki so že storili prve korake v smeri konsolidacije več ali manj trdnih političnih povezav. Gre za Manriquejevo Federalno stranko in Konfederacijo provincijskih strank, ki jo vodi bivši frondizist Ismael Amit iz La Pampe in vključuje bivšega frondizističnega tukumanskega guvernerja Celsia in vodjo liberalno-avtonomistične skupine v Corrientesu. Te stranke se nameravajo v poletnih mesecih med seboj pogovoriti in povezati.

Druga stranka, ki razmišlja o svojem položaju, je Napredna demokratska stranka, ki jo vodi Martínez Raymonda. Pravkar je praznovala 60-letnico obstoja. Stoji pred dvema problemoma: 1) ideološkim, kako modernizirati Lisandro de la Torrejeva načela in se znebiti skrajno levičarskih idej, ki so se vrinile v stranko in 2) kako pritegniti čim več članov tudi iz drugih provinc, ne samo iz Santa Fe.

Radikalna stranka je od opozicionalnih strank v težkem položaju. V sebi je razdvojena na vprašanju konstruktivne ali destruktivne opozicije. Balbín je za konstruktivno opozicijo, levičarsko krilo ki ga obvladajo komunisti, za destruktivno opozicijo. Tako razdvojena, dvomijo, da bi stranka mogla na volitvah spet dobiti 22 do 25 odstotkov glasov kakor jih je imela lansko leto. Vendar menijo, da se bo tudi Balbín odločil za „bolj trdo“ linijo v kongresu, zlasti po 1. maju t. l. v zvezi z gospodarsko debato, ki bo takrat v polnem teku.

Za letošnje leto napovedujejo Argentini še večjo inflacijo, kakor je bila lanska ter bo vlada prisiljena podeliti več poviškov plač. Vsekakor bo, kakor kaže, če ne prej, spet junija t. l. „v okviru družbenega pakta“, če bo še obstajal, z dekretom zvišan zaslužek vsemu prebivalstvu.

Nastopi varnostnih organov proti gverilskemu terorizmu so v polnem razmahu, ker to zlo še vedno ni zatrto. Prvi povsem ideološki umor so komunisti izvršili, ko so poslali ubit profesorja buenosaireške katoliške univerze Sacherija, katerega je neznanec ustrelil vpričo njegovih sedmih otrok in žene. Prav tako so marksistični teroristi organizirali atentat na policijskega šefa Margarideja, pa se atentat v obliki razstrelitve starega tovornjaka v stilu James Bonda ni posrečil.

Politično ozračje v državi je v toliko pomirjeno, ker je sedaj vsem razvidno, da vojska nima namena izvršiti državnega udara, ker v celoti zagovarja ustavnost in je do skrajnosti pripravljena pripomoči, da bi sedanja vlada normalno pripravila in izpeljala prihodnje splošne volitve leta 1977.

Zakaj v Sloveniji primanjkuje učiteljev?

Paterson, N. J. — V zadnji številki Svobodne Slovenije berem, da v Sloveniji po časopisih hudo tarnajo nad pomanjkanjem učiteljev. "Ugotovili so, da je v začetku šolskega leta bilo zasedenih 780 učiteljskih mest, pa tožijo, da manjka kar 1.500 učiteljev. Ponekod so morali začeti pouk celo z enomesečno zamudo, ker so med tem že mrzlično iskali učnih moči. Začasno so ukinili šole: Zazid in Štajk na Primorskem ter Martinjvrh v škofjeloški občini. Učenci 4. razreda iz Divače so bili prešolani v železnike, učenci posebne šole Tržič v Kranj. V ljubljanski okolici so ukinili šole v Dvorski vasi, Mozelju, Babnem polju, Iga vasi, Podliki, Velikih Poljanah, na Ilovi gori in v Hotedršči. Opuščen je bil oddelek posebno osnovne šole v Apačah in šola v Vrhpolju v ajdovski občini. Ponekod so šole ukinjene že več let. V Podpeči ni pouka že od leta 1971."

Ko sem gornje bral, sem se spomnil pisma, ki sem ga dobil pred nekaj dnevi od prijatelja, ki je bil na obisku v Sloveniji. Takole mi piše: „Na vzgojnem področju hočejo komunisti imeti vse vajeti v svojih rokah. Radi bi mladi rod popolnoma prevzgojili v marksističnem duhu. Mnogo je še namreč takih, ki so še "obremenjeni z religiozno zaostalostjo", kakor piše Delo. Prosvetni delavci, posebno v osnovnih šolah morajo biti stoodstotni marksisti. Kdor ni, mora ali spremeniti mišljenje ali službo pustiti.

Vendar s tem pritiskom ne bodo veliko dosegli. Ljudje jih poznajo in se jim znajo izmikati. Gredo v take poklice, kjer je manj sitnosti. Zato je pa doma pomanjkanje učiteljev tako veliko.

Po šolah so začeli otroke spraševati če hodijo k verouku. Tudi taki so dvignili roke, ki še nikdar niso bili, in sklenili, da se ga bodo odslej udeleževali. Bog daj!“

Rev. dr. Fr. Blatnik, SDB

„ZADNJA SKRIVNOST . . .“, KI ŽE 30 LET NI SKRIVNOST

Pred Bethellom že Evgen Lyons

Minule tedne je zahodni tisk večkrat omenjal 238 strani obsegajočo knjigo britanskega lorda Nicholasa Bethella „Zadnja skrivnost: nasilna repatriacija v Rusijo 1944-7“, ki je lanskega novembra izšla v Angliji. Cena 3,5 funtov šterlingov.

Lord Bethell se je že leta nazaj, posebej pa še ob sovjetskem preganjanju sovjetskega pisatelja Aleksandra Solženicina, zanimal za dogajanje med zahodnimi zavezniki in Sovjeti takoj po koncu druge svetovne vojne in za usodo stotisočev mož, žena in otrok, ki so bili takrat „repatriirani“ v svoje domovine onstran železne zavese.

Zbiral je podatke po vsej zahodni Evropi, poiskal zadevne dokumente v britanskem vojnem ministrstvu in zaslišal vrsto prič, ki so bile posredno ali neposredno soudeležene pri tkim. repatriaciji razseljenih oseb. Medtem, ko Solženicin v svojem „Gulagu“ omenja nasilno vračanje sovjetskih vojnih ujetnikov in drugih sovjetskih državljanov iz taborišč v Zahodni Evropi in njihovo usodo, ki jih je doletela v Sovjetiji, ker je zanjo zvedel v koncentracijskih taboriščih v Sovjetiji, ki jih je tudi sam preživljal, pa je lord Bethell svoje izsledke podprl s podatki iz svojih preiskav, ki so ga privedle do enakih zaključkov, kakor jih je že bil podal Solženicin.

Kot Anglež lord Bethell poda vse možne izgovore, ki bi jih bilo treba jemati v ozir v zvezi z anglo-ameriškim vračanjem ljudi v sovjetski pekel. Tako navaja razpoloženje med zavezniki po koncu vojne, anglo-ameriško občudovanje Stalinove Rdeče armade, sovraštvo do tistih, ki so sodelovali z nacisti ter brezupno upanje, da bi jaltski dogovor Moskva spoštovala tudi v mirnem času. K temu dodaja lord Bethell še prepričanje anglo-ameriških štabov, da Sovjeti ne bi vrnili anglo-ameriških vojnih ujetnikov iz taborišč, ki so jih oni osvobodili v vzhodnem delu Nemčije, dokler ne bi Anglo-Amerikanci vrnili vseh sovjetskih vojnih ujetnikov in drugih sovjetskih državljanov, ki so jih ti osvobodili na zahodnem področju Nemčije. Lord Bethell tudi dodaja, da v anglo-ameriških štabih niso mogli vedeti za usodo, ki jo je Stalin pripravil vrnjencem vseh vrst, zlasti tistim, ki so bili pod strahovitim pritiskom nacističnega divjanja prisiljeni v tkim. kolaboracijo.

Toda vsi ti izgovori, pravilno ugotavlja lord Bethell, ne morejo opravičiti nasilnega vračanja stotisočev mož, žena in otrok v dežele za železno zaveso. Podrobno opisuje kombinacijo brutalnosti in izdajstva, ki so jih zlasti britanske vojaške oblasti uporabljale, da so zadovoljile Sovjete. Lord Bethell navaja znane izgovore: „blaginja države“, za tiste, ki so odločali ter „višji ukazi“ za tiste, ki so jih izvrševali.

Tajen dogovor o vračanju vojnih ujetnikov je, kakor piše lord Bethell, sklenil s Stalinom Churchill sam in sicer na jaltski konferenci. Njegov zunanji minister Anthony Eden ter nekateri drugi še živeči britanski zunanjepolitični funkcionarji pa so dogovor zahtevali neusmiljeno in do zadnje podrobnosti izpeljati. Lord Bethell ugotavlja, da mnogi britanski častniki zadevnih ukazov niso hoteli izvrševati do zadnjih posledic, mnogo jih je tudi bilo, ki so stotinam žrtev pomagali uiti pred repatriacijo. Lord Bethell omenja med visokimi britanskimi vojaškimi častniki, ki so nasprotovali Churchillovem dogovoru s Stalinom, feldmaršala lorda Aleksandra, ker je dogovor v nasprotju z našimi načeli demokracije in pravičnosti,“ kakor je on sam izjavil. (Feldmaršal Aleksander je zagotovil slovenskim beguncem v Vetrinju, da ne bo nihče več vrnjen „proti svoji volji“, ko se je izvedelo za usodo vrnjenih domobrancev. — op. ur.)

Lord Bethell tudi ugotavlja, da so britanski funkcionarji, ki so odločali in izvajali repatriacijo ljudi v dežele za železno zaveso, „tudi lagali, tako britanskemu parlamentu kakor britanskemu in svetovnemu tisku,“ da so prikrivali, kaj se dogaja v osvobojeni Evropi

„V času tkim. odjuge s Sovjeti, je “Zadnja skrivnost” zelo zdrav opomin vsem v svobodnem svetu, da še vedno drži stara Demostenova ugotovitev, da ‘tesna zavezništva z despoti niso nikdar varna za svobodne države’,“ končuje svojo oceno knjige med drugimi The Economist, ena od številnih revij, ki poročajo o teh tragičnih zgodovinskih dogodkih pred 30 leti.

Dasi je Bethellova knjiga neke vrste spraševanje vesti Angležev in ostalih zahodnih zaveznikov, ki sovpada s Solženicinovim „Gulagom“, pa še zdaleč ni novo odkritje, kakor jo nekateri prikazujejo. Že leta 1954 je izšla, prav tako v Londonu, 376 strani obsegajoča knjiga Evgena Lyonsa „Naši skriti zavezniki, sovjetski narodi,“ v kateri omenjeni avtor na široko piše o nasilnih repatriacijah, ki so jih izvajali ne samo Angleži, temveč tudi Amerikanci iz Zahodne Evrope v dežele za železno zaveso. Knjiga je izšla komaj devet let po vojni in je bila v angloameriškem svetu prvi dokumentirani prikaz nasilnih vračanj.

Lyons pod zaglavjem „Demokratski bajoneti za Stalina,“ na strani 263 popisuje usodo „5000 Kozakov, mož, žena in otrok, ki so zbežali iz Sovjetske zveze in bili nastanjeni v taboriščih na Koroškem v Avstriji. Angleži, pod poveljstvom generala Arbuthnota, so izpeljali ukaz o njihovi repatriaciji. Ena tretjina Kozakov je raje napravila samomor, kakor pa da bi se vrnili v Rusijo. Priče pripovedujejo, da so očetje postrelili svoje otroke in nato še sebe, matere so se metale v reko, da utonejo...“

Lyons nadalje navaja, da „so se taki prizori ponavljali v taboriščih Dachau, Plattling, Weibling, Kempten, Regensburg in v drugih zbiralnih taboriščih Srednje Europe, kakor tudi v Franciji in v Italiji.“ (str. 263)

Ker sem (pisec tega članka — op. ur.) preživel sredi leta 1944 dobre tri mesece v takratnem nacističnem taborišču za prisilno delo pri Kemptenu v Vorarlbergu v jugozahodni Bavarski, me je še posebej zanimala povojna usoda sovjetskih vojnih ujtenikov v sosednjem taborišču, ki je mejilo na naše.

Po osvoboditvi celotnega področja že konec 1944, so se ameriški, angleški in francoski vojni ujetniki iz taborišč pri Kemptenu takoj vrnili domov, medtem ko so sovjetski vojni ujetniki ostali v taborišču do konca vojne. Amerikanci, ki so zasedli ta del Nemčije, so izpraznjene ameriški, francoski in angleški sektor taborišča in naš del taborišča za prisilne delavce spremenil v veliko zbiralno središče beguncev predvsem iz držav za železno zaveso. V nedeljo, 2. avgusta 1945, se je, kakor povzema Lyons iz poročila W. H. Chamberlina londonskemu New Dealerju, datiranem 23. avgusta 1947, v sektorju sovjetskih vojnih ujetnikov in drugih beguncev iz ZSSR, odigrala naslednja tragedija:

„Ameriške čete so se pripeljale v taborišče in ukazale prebivalcem, ki so bili takrat večinoma v cerkvi, naj se vkrcajo na tovornjake, da jih prepeljejo v najbližje sovjetsko zbiralno središče. Ko so Rusi enoglasno odbili ukaz, je vojaštvo vdrlo v cerkev, prevrnilo oltar, kruto postopalo z duhovnikom in vleklo može, žene in otroke iz cerkve, udarjajoč jih s puškinimi kopiti ter jih s silo metalo na tovornjake.

Nekatere žene so, da bi rešile vsaj svoje otroke, le-te metale čez žično ograjo v sosednji sektor, kjer so bili nastanjetni begunci iz baltskih držav. Ti so pozneje podrobno pričali o strahotnem dogodku. Ko sem bil lansko leto (1946) v Nemčiji, mi je neki visoki ameriški častnik povedal, da je kemptenska afera povzročila tak škandal, da je gral. Eisenhower sam odločil ustaviti nasilno repatriacijo. Iz drugega vira sem izvedel, da so častnika, odgovornega za nasilje v Kemptenu (ali je bil sovjetski plačanec ali pa samo človek, ki se je posluževal znanega nacističnega izgovora, da je „le sledil ukazom“, ne vem) ostali častniki zaničevali in ga bojkotirali v štabu.“ (str. 264 in 265).

Lyons nadalje ugotavlja: „Ali je dejansko gral. Eisenhower takrat ukazal ustaviti nasilno repatriacijo ali ne, dejstvo je, da so zavezniki uradno izvajali sklepe jaltskega dogovora še naprej. Šele v prvih mesecih leta 1947 je gral. McNarney formalno objavil konec prisilne repatriacije. Toda incidenti, prav tako brutalni, kakor v Dachau in v Kemptenu so se dogajali še pozneje. V Italiji, je bilo npr. iz taborišča pri Rimini, ki je bilo pod britanskim poveljstvom, več sto sovjetskih državljanov proti njihovi volji izročenih sovjetskemu poveljstvu, prav tako iz taborišča pri Pisi, ki je bilo pod ameriškim poveljstvom, še maja omenjenega leta. Veliko beguncev je izvršilo samomor, še več jih je bilo ubitih ali ranjenih, ko so se upirali izročanju, pri čemer so utrpele žrtve tudi britanske in ameriške čete.“ (str. 265)

Bethellova knjiga je izšla dvajset let za Lyonsovo. Poleg njiju je bilo doslej napisanih o nasilnih vračanjih tisoče člankov v svetovnem časopisju, revijah in knjigah. Ves svobodni svet ve za ta dejstva, a je 30 let minilo in se še ni zganila nobena mednarodna organizacija, da bi uradno preiskala in ugotovila usodo vrnjencev v komunistične države. Po taki mednarodni preiskavi kriči tudi usoda slovenske narodne vojske vrnjene maja 1945 s Koroške v komunistično Jugoslacijo.

PF

„MI GREMO NAPREJ . . .“

Postal je že običaj, da zadnji letnik srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka v Buenos Airesu ob koncu leta pokaže sad svojega dela v obliki izdaje almanaha. Vsa zadnja leta so se pod različnimi naslovi vrstile male knjižice ter v bolj ali manj obširni obliki obdelaval kako posebno temo, skoraj vedno povezano s slovensko problematiko.

Tako je tudi zadnji letnik, katerega je vodil profesor slovenščine Stanko Jerebič, pripravil razno snov in jo pod naslovom „Mi gremo naprej“ iznesel na 40 straneh male revije. Predmet vseh spisov, ki so jih dijaki posamič ali v skupinah obdelali, se letos tiče slovenske zgodovine. Drobci in utrinki naše narodne preteklosti so nabrani na teh straneh. To je tem bolj pohvalno kajti, kot je v uvodu zapisal razrednik Jerebič, „z odkrivanjem zgodovinske resnice odgrinja naša mladina svoje lastne korenine — globine svoje lastne osebnosti“...

Spisi in avtorji v letošnjem almanahu so sledeči: „Naselitev“, to je preseljevanje slovenskega naroda in njegov prihod na sedanje ozemlje, so opisale Anči Kočar, Irena Potočar in Pavlo Tomaževič. „Ustoličenje“ na Gosposvetskem polju, obrede, razmere in komparacijo z drugimi narodi sta opisala Loboda Helena in Marin Tone. „Prva slovenska knjiga“ je naslov spisu, katerega avtorji so Jemec Anton, Muhič Janez in Žitnik Fredi. „Ilirija“ je bila predmet, katerega sta v članku obdelali Marta Malovrh in Marija Krajnik. O „prebujanju narodne zavesti“ so napisali pregled Korošec Jože, Marinčič Ani in Urbančič Irena. „Narodni program 1848“, ki pregleduje pomlad narodov in slovensko prebuditev tiste dobe sta opisali Fink Helena in Zorec Darinka. „Tabori in ločitev duhov“ je tema obravnavanja, ki sta ga sestavila Barle Jakob in Glinšek Janko. „Prva slovenska vlada“, njen nastanek, delo in njene člane opišeta Ani Groznik in Marko Mele. „Diktatura“ in Koroščeva deklaracija ter poznejši razvoj v Jugoslaviji je predmet članka, ki so ga napisale Adamič Marija Vera, Koprivnikar Anči in Sušnik Ana. O „Vzrokih razpada Jugoslavije“ in njegovi posledici pišeta Vasle Metka in Kocmur Jaka. Almanah zaključi študija „Slovenska univerza“ izpod peresa Jožeta Korošca in Oskarja Preglja. Omenimo še, da je naslovno stran pripravil Marko Mele. Vsi omenjeni so dijaki tečaja v Buenos Airesu in podružnice v Slovenski vasi. K njim moramo v Barilochah prišteti še Markota Jermana.

Letošnji almanah je korak naprej v razvoju tega dela. Je lep dokaz plodovitosti srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bojuka, pa tudi dokaz prispevka slovenske študirajoče mladine v kulturnem udejstvovanju skupnosti. T.

Ivana Arška v San Justu

Dramski oratorij Paula Claudela, največjega sodobnega katoliškega pesnika, ki je pred leti umrl, je našel sedaj dramsko upodobitev tudi med Slovenci. V kasteljanski obliki je v zadnjem desetletju bil večkrat predvajan v Buenos Airesu, tudi v Colonu, kjer je doživel velik uspeh v svoji prvotni in celotnostni vpodobitvi kot Honeggerjevo operno-recitacijsko-baletno delo.

Za Slovence ga je prevedel Tine Debeljak ml. v lepi, včasih tudi vezani besedi, ki je bila tudi odrsko močna in pesniško povrhu, ustrezajoča v tem Claudelovem slogu. Čudno, da se noben naših režiserjev ni lotil te izrazito zborovske kompozicije, dasi se je o tem že govorilo, tudi v odlomkih dalo na program, ni pa prišlo do vprizoritve. Zdaj si je stavil to umetniško nalogo režiser in igralec Frido Beznik ter ga postavil na oder s sanjuškimi dekleti in fanti kot skupno prireditev tamkajšnjega SDO in SFZ. Tvegana zadeva, že zaradi miselne globine in tuje snovi, pa tudi zaradi velike zahtevnosti glede skupinskih in koreografskih nastopov. Saj ves uspeh tega dramskega oratorija — kot odrskega dela, ne kot opernega — obstaja na skupinskih gibanjih in recitacijah ter njih vključitev v celotno odrsko kompozicijo. Čez trideset sanjuških fantov in deklet (in fantov več kot deklet!) je sodelovalo v teh zborih, kar je dalo nemalo truda režiserju, da jih je vskladil glasovno, izgovorjavno in igralsko v enoto. Tvegan poizkus vsekakor.

Tvegan pa tudi po vsebinski plati, težko razumljiv tako nastopajočim kot občinstvu, ki jim snov Ivane Arške v podrobnostih ni domača. Claudel je bil Francoz in je pisal Francozom o domači svetnici, zaščitnici francoskega naroda. Vsak povprečni Francoz pozna njeno zgodbo, kako je po božjem navdihu kot nepismena pastirica dvignila iz propasti francoskega kralja in ga vodila k zmagi in kronanju, potem ko je z njeno pomočjo združil vso Francijo v eno državno enoto; pa tudi to, kako je postala žrtev izdaje tega istega kralja in še drugih, ki so se jo boteli iznebiti, ter so jo nato izročili cerkvenemu sodišču pod obtožbo, da je krivoverka, čarovnica, navdihnjena po hudiču. Nihče je ni hotel soditi, toda našel se je škof z imenom Cauchon (po naše prešiček), ki jo je obsodil kot čarovnico na smrt na grmadi, ki jo je tudi pretrpela 30. maja 1431. Vse to je francoskemu ljudstvu znano, zato tudi ta Claudelov oratorij to podrobno vednost predpostavlja.

Teže je za slovensko občinstvo. Vstopnica ima sicer tak razlagajoči napotek, toda zdi se mi, da premalo za razumevanje občinstva Claudelovih satiričnih fines in fars, ki so vključene v delu. Lahko je bilo razumljivo, zakaj je prišel tolažit v smrtni uri Ivano Arško sv. Dominik iz nebes: njegov red jo je obsodil in mora izbrisati ta „madež s svoje bele halje“. Teže pa je razumeti sodni zbor in farso z maskami: ne lisica, ne kača, ki sta brihtni živali, nista hoteli soditi Ivani, le prešič (ime škofa) in osel in sodni zbor meketajočih ovac... Ali politično igro kraljev in kraljic, ki igrajo za Ivano, jo izdajajo in prodajajo... ob stalnih kraljicah Pohote, Neumnosti, Skoposti in Napuha. Nestalnost kraljev in stalnost teh njih lastnosti je bila kriva Ivanine smrti. In celo živahnost hrupne scene in plesa med Kruhom in Vinom, ki simbolizira združitev dveh doslej ločenih Francij, Severne in Južne, ki pa po zakonski zvezi spadata vkup, je občinstvo uživalo kot uspelo odrsko sceno, ni pa doživelo njene simbolne vsebine, ki bi jo kazalo podčrtati še z vhodom kralja v Reims h kronanju, kar bi se — po Claudelu — moralo naznanjati s trobentami in triumfalnim maršom.

To naj bi bil višek njene slave, kot se ji pokaže še enkrat pred smrtjo na grmadi. Vse pozneje so samo zavirajoči momenti, ki vodijo ob glasovih za in proti njej v njeno smrt in njeno končno poveličanje in slavo.

Vso to globoko in pesniško vizijo čudežne poti Ivane Arške je imel nalogo prikazati režiser Beznik na odru. V resnici terja igra samo enega igravca, in ta je Ivana, ki je ves čas privezana ob kol na grmadi in govori svoje besede k vsakemu teh prizorov iz svoje preteklosti. To težko vlogo je odlično izvršila mlada Marta Malovrh, ki je v zadnjem času že večkrat nastopila, toda z Ivano je dosegla gotovo svoj dosedanji višek. Manjšo izrazitejšo vlogo je še imel Janez Krajnik kot sv. Dominik. Vsi drugi so bili vključeni v zborovsko igranje in v povezavi z njim kot napovedovalci, plesalci, kralji, kraljice, sodniki, kmet in kmetica itd. Kot sem rekel: čez trideset mladih oseb je bilo angažiranih v teh zborovskih gibanjih, ki jih je režiser Beznik nad pričakovanje uspelo oblikoval in premikal po odru ter jim dal recitirati pesniški prevod. Ne moremo potemtakem v podrobnosti omenjati vseh sodelavcev v teh zborih in vseh tistih, ki so vidnejše izstopali iz njih, za vse naj velja ocena: režiser je mojstrsko vzdržal ves zbor ves čas na višini ter je tudi pri gledalcih, ki morda niso dojemali v globini vsebinskega smisla oratorija, njihova notranja dramatičnost in uglašenost ves čas vzbuja veliko uživanje. Seveda je imel lahko rešiser tak uspeh z njimi, ker so se vsi res zavedali, da je uspeh vsakega posameznika tudi uspeh skupnosti in narobe, iz uspeha zborov je sijal trud, razumevanje in tudi igravska zmožnost posebno vseh nastopajočih „solistov“. Le tako je bil mogoč tak skupen zborovski uspeh. Treba pa je nastopajoče pohvaliti tudi za izvrstno izdelavo učinkovitih mask po zamisli Díaza Mendoze, pa tudi za pripravo oblek, ki so jih sami primerno pobarvali.

Vse priznanje gre režiserju Beznik, ki mu je stal ob strani gledališčnik prefesionalec Andrés Díaz Mendoza z zamislijo scene in mask. Scenografijo — glavni trg v Ruanu — pa je izdelal že znani scenograf Tone Oblak. Vse to — prevod, režija in scena, kakor tudi vse drugo — je bilo v popolnem redu ter so bili ob koncu vsi deležni velikega odobravanja, sodelujoči pa so bili od strani fantov in deklet — SDO in SFZ — počaščeni z lepimi šopki.

td

Dopolnilo k Izjavi NO

V božični številki našega tednika smo objavili Izjavo in poziv Narodnega odbora za Slovenijo ob 30-letnici njegove ustanovitve. Pri podpisih je pomotoma izpadlo ime g. Riglerja Radivoja, člana NO. Zato je treba dodati kot prvega v zadnji vrsti podpisov:

RIGLER RADIVOJ,
član izvršnega odbora SDS,
Buenos Aires

Kdo zna, kdo ve?

Kot zaključno prireditev proslave dvajsetletnice svojega obstoja je v nedeljo, 15. decembra, kreditna zadruga SLOGA priredila v veliki dvorani Slovenske hiše nagradno tekmovanje o slovenski splošni kulturi za ljudskošolce in srednješolce. Ob tej priliki so bili izžrebani nagrajenci, ki so pravilno rešili osmo in deveto nagradno križanko ter končna nagrada izmed vseh pravilnih rešitev vsega leta: Teodora Geržinič, Joža Vombergar in Vida Augustinčič. Vsem nagrajencem je g. Ivan Ašič, predsednik Sloge, izročil delniške knjižice v višini 100 pesov vsaka, razen g. Antonu Mehletu, ki je pravilno rešil Trdi oreh in dobil zato knjižico z vpisanim zneskom 55 pesov (kar bo 31. decembra leta 2000 zneslo en milijon starih pesov) in gdč. Avgustinčič, v katere knjižici je vpisan znesek 150 pesov, kot končna letna nagrada. Pripravljene so bile tudi nagrade za zmagovalce drugih natečajev in tekmovanj, a zaradi njihove odsotnosti niso mogle biti izročene.

Gospod Stanko Jerebič, ki je bil duša vseh SLOGINIH tekmovanj in prireditev ob njeni dvajsetletnici, je nato razložil pravila tekmovanja, predstavil žirijo, ki so jo sestavljali gg. univ. prof. dr. Tine Debeljak, g. Ivan Ašič, vodja ljudskošolskih tečajev g. Franc Vitrih in profesor srednješolskega tečaja lic. Marijan Schiffrer, ter nato predal besedo g. Lojzetu Rezlju, ki je s svojo priznano okretnostjo in simpatičnostjo vodil tekmovanje. Znanje in pripravljenost mladine sta marsikoga presenetila, najbolj pa seveda prireditelje, kajti opaziti je bilo, kako so se nekatera vprašanja še na samem licu mesta dodatno sestavljala kajti obstojala je nevarnost, da bi bila vsa že preje sestavljena vprašanja stavljena, zmagovalci pa še ne bi bili definirani. Tekmovanje je trajalo skoraj tri ure, tako da so si zmagovalci pošteno zaslužili obljubljene nagrade: počitnice z otroško kolonijo za dva otroka, v Córdobi — šotor za dve osebi — dva nahrbtnika — čutari — bomboni. Pri ljudskošolcih sta zmagala Gregor Hribar in Tinko Lavrič — tekmovanje je bilo namreč po dvojicah —, na drugem mestu sta pristali Marta Rezelj in Marta Jenko, tretje mesto je bilo pa za Cvetko Češarek in Marijo Zurc. Pri srednješolcih sta odnesli prvo mesto Helena Loboda in Irena Urbančič, za njima sta se pa uvrstili Monika Češarek in Veronika Zurc.

Zmagovalcem iz srca čestitamo, vsem, ki so sodelovali, prav tako za ves trud. Predvsem gre pa zahvala SLOGI za sijajno inicijativo, o kateri, upamo, da se bo kmalu spet ponovila, saj se na tak simpatični način naša mladina seznanja

(Nad. na 4. str.)

RAZSTAVA ZDOMSKIH LIKOVNIKOV

V vrsti jubilejnih prireditev ob dvajsetletnici Slovenske kulturne akcije je bila v soboto 21. decembra odprta v gornji dvorani Slovenske hiše razstava zdomskih umetnikov, kot sklepni del V. umetniškega večera. Razstavo je odprl vodja likovnega odseka arh. Jure Vombergar, predsednik SKA dr. Tine Debeljak pa je v kratkem uvodnem nagovoru izrazil, da zdomski likovniki vztrajno delajo in ustvarjajo. Naglasil je, da sodelujejo pri tej razstavi tri generacije likovnih ustvarjalcev v zdomstvu: starejši, ki so začeli z ustvarjalnim delom že v domovini, ali pa — kot je primer arhitekta Viktorja Sulčiča — v Argentini pred prihodom povojnega zdomskega vala; srednja generacija, ki je bila rojena v domovini, a je dosegla svoj likovni izraz v zdomstvu, predvsem pod okriljem Umetniške šole, ki jo je pred leti vzdrževala Slov. kulturna akcija; od mlajše generacije, rojene v Argentini, je razstavila dr. Marija Šušteršič olje „Motiv iz Pampe". Dr. Debeljak je poudaril tudi, da se SKA s to razstavo oddolžuje spominu svojega dolgoletnega tajnika, vodje likovnega odseka in glavnega pobudnika Umetniške šole, umetnostnega kritika Marjana Marolta, čigar portret v olju, delo akad. slikarice Bare Remec, je bil postavljen na častnem mestu.

Na drugi strani središča pa sta bila razstavljena dva akvarela pokojnega predvojnega slovenskega slikarja v Argentini arh. Viktorja Sulčiča, prijatelja SKA, v spomin na obletnico njegove smrti. Ena teh „marin", morskih motivov, je določena za glavni dobitek „rife", ki jo je naznanila Zedinjena Slovenija za postavitev plošče slovenskemu patagonskemu učenjaku Benigarju, ki je umrl kmalu po našem prihodu v Argentino in kar je bila vroča želja pokojnega arhitekta-slikarja.

Ostala razstavljena dela, preprosto, a okusno opremljena, so bila razvrščena po skupinah posameznih umetnikov. Akvareli arh. Sulčiča zastopajo predvojno generacijo današnjih osemdesetletnikov. Kipar F. Gorše, sedanji 75-letnik, spada v prvo emigracijsko generacijo in je poslal tri tuše (1974) z abstrakcijami, ki pa so le izraz močne podstatne vitalne zasnove, ter en pastel z Goršetu priljubljeno temo romarjev na goro.

Bara Remec je razstavila dva akvarela z motivi iz Tilcare na argentinskem severu, akvarel „Površina kamna z indijanskim zapisom" ter dva tuša z ekspresivnimi živalskimi motivi. Vseh pet razstavljenih del kaže zrelo, a zaradi tega nič manj iščočo umetniško osebnost.

Tri olja Milana Volovška so nastala v Španiji; platna so bila nabavljena, kot je videti iz zapisov na hrbtni strani, v Pamploni, provinca Navarra. Obogaten konstruktivizem in globoke tonske nianse resnih barv so značilnosti Volovškovega dela. Od slik „Deževje", „Predmestje" in „Dve Mavretanki" bi avtor tega zapisa izbral zadnjo kot najboljše delo razstave.

Božidar (Ted) Kramolc je poslal iz Kanade barvne posnetke svojih zadnjih del — olj in akvarelov — v velikosti 11×16,5 cm. Kljub temu, da so bili razstavljeni samo fotografski posnetki, je bila publika prijetno iznenadena ob Kramolčevih občutenih kanadskih pokrajinah ter ob tihožitni tematiki sončnih rož. Razstavljalci „srednje generacije" izhajajo vsi iz nekdanje Umetniške šole Slov. kulturne akcije. Ivan Bukovec je prispeval štiri dela: „Drevesa", japonski svinčnik; „Osnutek za križev pot za Slov. kapelo", osma postaja, tuš; ter dva tuša: „Rože". Bukovec se s svojim vztrajnim ustvarjalnim delom približuje zavidljivi umetniški višini.

Arhitekt Jure Vombergar je razstavil 11 miniaturnih osnutkov in fotografij po teh osnutkih izdelanih vitralov: Simboli treh oseb sv. Trojice; vitrali v kapeli Rožmanovega zavoda v Adrogué — Železobeton in prosojen akrilik; stranska kapela v cerkvi sv. Družine v Haedu — Železni okviri, steklo in prosojen akrilik; stranski kapeli v cerkvi Marije Kraljice v Lanusu — Študije vitrala za vhodni prostor stanovanjske hiše; motivi indijanskih vezenin iz Tiahuanaca; železobeton in akrilik — Vitral v dnevni sobi po slovenskih narodnih motivih; železobeton in prosojen akrilik — Vitral za kapelo; železobeton in prosojen akrilik med steklom; Ezeiza — Premična vrata in vitral; leseno ogrodje in prosojen akrilik med steklom: cerkev sv. Jožefa v Lanusu — Premična vrata; les in prosojen akrilik med ploskvami stekla; cerkev na pokopališču v Lomas de Zamora — Načrti in variante za vitrale; železobeton in prosojen akrilik med steklom; prezbiterij v cerkvi sv. Družine v Haedu — Belo steklo in kosi prorojnega akrilika; cerkev Marije Kraljice v Slovenski vasi v Lanusu.

Margarita Žirovnik je imela razstavljena sledeča dela, ki jih odlikuje smisel za trascendentno realnost umetnosti: „Pensadora", monocopia color, 1972 — „Puerta del Sol" 1972 — „Sinfonía rosa", 1972 — „Vitraux", 1972 — „Flores", 1972 — „Bariloche", 1972. Vse so „monokopije" in kažejo velik razvoj umetnice v tehničnem pogledu, veliko barvitost in intimno liričnost.

Andrej Makek je dal dva pastela s pokrajinskimi motivi iz Bariloč. Odlikujejo jih usklajenost barv in umirjen vpogled v naravo.

Razstava, ki jo je obiskalo precej ljubiteljev umetnosti in prijateljev Slovenske kulturne akcije, je bila odprta — razen na sv. večer in na božični praznik — vsak dan do vključno 30. decembra 1974 od šestih do devetih zvečer, obe nedelji pa od pol enajstih dopoldne do šestih popoldne.

Z njo je SKA dostojno zaključila svojo proslavo jubilejnega leta, svojo dvajsetletnico.

P.

KDO ZNA — KDO VE?

(Nad. s 3. str.)

z mnogimi zanimivimi podatki iz naše splošne kulture. V razgovoru z našimi ljudskošolskimi in srednješolskimi vzgojitelji smo mogli ugotoviti, da je ta natečaj bil za našo šolsko skupnost brez dvoma izredno bogato doživetje. SLOGA je pa ponovno pokazala, kaj vse bi mogli Slovenci ustvariti na raznih kulturnih področjih, ko bi po njenem zgledu vsi naši podjetniki prispevali redno majhen odstotek svojih zaslužkov v ta skupni namen.

Zvezna občna zbora SDO in SFZ

Slovenski mladinski organizaciji SDO in SFZ sta sklicali mladino vseh slovenskih središč na zvezna občna zbora kot zaključek delovnega leta 1974. Bila sta v nedeljo 22. decembra 1974 v Slovenski hiši.

Slovenska dekliška organizacija

Občni zbor se je začel ob 10,30 pod predsedstvom predsednice SDO Martine Koprivnikar. Navzoče so bile predstavnice vseh krožkov SDO.

Centralni odbor je imel prvo besedo. Predsednica Martina Koprivnikar je podala izčrpno poročilo o delu, opravljenem v tem poslovnem letu. Podala je tudi potek programa, ki je bil postavljen v začetku leta. Poročilo predsednice je bilo sprejeto z močnim aplavzom. Nato so poročale tajnica Helena Fink, blagajničarka Pavla Petelin, kulturna referentka Helena Urbančič, športna referentka Jožica Kopač in gospodinja Magdalena Markež. Vsa poročila so navzoče sprejele z odobravanjem.

Predsednica Koprivnikar je nato prosila za poročila predsednic krajevnih krožkov SDO. Poročila so podala: iz Carapachaya Mici Korošec, Morona Mimi Kočar, San Justa Marija Groznik, San Martina Mojca Oberžan, Ramos Mejíje Ivanka Makovec in iz Slovenske vasi Magdalena Koprivnikar. Tako je bil v glavnih obrisih podan pregled delovanja Slovenske dekliške organizacije v letu 1974.

Takoj nato je prevzel besedo duhovni vodja SDO dr. Alojzij Starc ki je opozarjal na odgovornost, ki jo ima vsaka članica za uspehe organizacije. Poudaril je važnost sodelovanja s centralnim odborom, ki pohvalno vodi organizacijo.

Za volitve so dekleta predstavile sledeče delegatinje: iz Carapachaya Marijo Korošec, iz Morona Maruško Batagelj, iz Ramos Mejía Marijo Kristino Breznikar, iz San Justa Ireno Urbančič, iz San Martina Marto Dimnik in iz Slovenske vasi Martino Koprivnikar.

Izvoljena je bila za zvezno predsednico SDO za dobo 1975 delegatinja iz Carapachaya Marija Korošec. Navdušeno ploskanje je bilo novi predsednici v priznanje.

Marija Korošec se je zahvalila za zaupanje in prosila za sodelovanje vseh deklet pri delu v SDO. Novo izvoljena predsednica je zaključila občni zbor z molitvijo. Ostala mesta v odboru se bodo določila po dogovoru na prvi redni seji centralnega odbora.

Slovenska fantovska zveza

Pod predsedstvom Francija Žnidarja, predsednika centralnega odbora SFZ, se je začel občni zbor ob 11. Poleg predsednika sta bila tudi Darijan Schiffrer kot tajnik SFZ in Franci Schiffrer, ki je bil določen za zapisnikarja.

Predsednik Žnidar je najprej pozdravil vse navzoče, posebno pa duhovnega vodjo SFZ dr. Alojzija Starca. V kratkih besedah je označil najvažnejše točke občnega zbora in opozoril na pravila, ki se ob takih prilikah uporabljajo.

Tajnik Darijan Schiffrer je prebral sklepe občnega zbora v letu 1973. Takoj nato je prevzel besedo dr. Alojzij Starc in prikazal važnost organiziranega delovanja pod okriljem centralnega odbora. Organizacija potrebuje posameznika in obratno. Živimo v okolju, kjer je vse organizirano. Zato ima danes bolj kot kdaj svoj smisel SFZ. Izrazil je željo, da naj bi bil novi odbor SFZ vzor vsem odsekom in poudaril nujnost medsebojnega sodelovanja.

Predsednik Žnidar se je zahvalil za besede dr. Starca in povabil predsednike odsekov SFZ, da podajo svoja poročila. Poročali so France Korošec iz Carapachaya, Bogo Rozina iz Slovenske vasi, Jože Oblak iz Morona, Darjan Schiffrer iz Ramos Mejije in Franci Štrubelj iz San Justa. Naj povemo, da so bila poročila pohvalna. V teku leta so odseki veliko napredovali v kulturnih in športnih panogah.

Centralni odbor SFZ je tudi podal pregled delovanja. Športni referent Tomaž Rant je predlagal navzočim formuliranje novih pravil v športu. Predlog je bil soglasno sprejet. Nato je kulturni referent Marijan Adamič v kratkih obrisih prikazal, kaj se je vse naredilo na tem področju. Franci Cukjati je podal stanje blagajne, Darjan Schiffrer pa celotni pregled odborovega delovanja.

Franci Žnidar, kot predsednik odbora, se je zahvalil vsem za sodelovanje in nanizal nekaj misli o Zvezi. Za vsa poročila kakor tudi predsednik za svoj govor so odborniki želi priznanje vseh navzočih z aplavzom.

Na volitve so se predstavili sledeči delegati: iz Carapachaya Jože Korošec, iz Slovenske vasi Jakob Barle (ni bil navzoč), iz Morona Tomaž Rant, iz San Justa Tone Erjavec, iz San Martina Marijan Obržan, iz Ramos Mejije Jože Novak in iz Adrogueja Igor Grohar (ni bil navzoč).

Tomaž Rant, delegat iz Morona, je bil izvoljen za novega predsednika. Vsi navzoči so Rantu čestitali. Zahvalil se je za izvolitev in prosil za sodelovanje.

Dr. Starc je nato dodal še pohvalo bivšemu predsedniku Franciju Žnidarju, ki je vestno in odgovorno izvrševal svojo funkcijo in pokazal pravi čut do resnega organiziranega dela. Vsi navzoči so z močnim aplavzom Žnidarju izrazili zahvalo.

Občni zbor se je zaključil z molitvijo. Ostala mesta v odboru se bodo določila na prvi redni seji centralnega odbora.

Naj dodamo še opazko: nekateri fantje so s svojim neolikanim in nespoštljivim vedenjem hoteli kaziti reden in vzoren potek, ki ga je imel občni zbor. Tega niso dosegli, ker je večina sledila sestanku z navdušenjem in disciplinirano.

Razen tega moramo dodati, da je bilo letošnje delovanje mladinskih organizacij SDO in SFZ pod predsedstvom Martine Koprivnikar in Francija Žnidarja nad vse pohvalno in zaupamo v sposobnost novih predsednikov, da bo tudi letošnje delovanje obeh organizacij plodovito.

J. R.

Hrvatska Revija

Čisto gotovo je Hrvatska Revija centralna hrvatska emigracijska publikacija. Pred 24. leti sta jo ustanovila v Buenos Airesu pesnika Vinko Nikolić in Antun Bonifačić, ki je takrat živel v Brazilu. Toda kmalu jo je prevzel Nikolić sam, ki jo vse doslej vodi z izredno spretnostjo. Z organizacijskim talentom jo je razvil v eno najpomembnejših založniških podjetij, ki poleg revije izdaja še celo vrsto drugih knjižic, literarnih, dokumentalnih, polemičnih itd. Nikolić je srečno znal združiti v eno revijo literarno in znanstveno delavnost s politično publicistiko in komentiranjem dnevnih politično-kulturnih dogodkov; s polemiko in dopustitvijo glasu iz širokega občinstva pa služi demokratičnemu razumevanju bralcev. S svojo široko demokratičnostjo je ustvaril sotrudništvo najrazličnejših kulturnih delavcev, za katere je nekoč terjal samo eno osnovno skupno bazo: zahtevo po samostojni hrvatski državi. Dolgo let je urejal Nikolić to revijo iz Buenos Airesa, ki pa se ni izkazal za primerno mesto kot centralni prostor za vsehrvatsko kulturno-politično gibanje. Preselil se je v Francijo, iz katere so urednika na zahtevo jugoslovanskih oblasti pregnali v Nemčijo, odtod pa zopet drugam, tako, da se je sedaj ustanovil v Španiji (Barceloni), dočim revija izhaja v Nemčiji. Te okoliščine so popularizirale in razširile delovanje revije in pospešile njen razvoj v široko založništvo ter celo v organiziranje okrog nje znanstveno-kulturnih simpozijev, razpravljajočih o sodobni problematiki Hrvatske v svetu in doma.

Iz letošnjega letnika (XXIV) naj navedemo samo nekaj razprav, ki bi utegnile zanimati tudi Slovence. To je predvsem avtobiografija dr. Mačka, ki jo je podal Bogdanu Radici, ter dr. Jareba objava korespondence z dr. Mačkom, kjer trdi dr. Maček, da je bil Markov protokol sklenjen samo med Radikali in Radičevci, ne pa tudi med SLS in Spahovci, kar je dr. Jareb potrdil z dokazilnimi podpisi dr. Brejca in Smodeja. Hrvatski pendant kapeli v Slovenski hiši je gotovo — toda bolj razkošna z originalnimi freskami — hrvatska kapela v Essenu v Nemčiji, ki jo ponazarjajo lepe priloge, posebej še Dulčićev križev pot. Zanimiv je Fertiliov portret min. Budaka, diplomata in pisatelja. Prav tako na več mestih omembe usod dr. Protulipca, nekoč predsednika hrvatskih Orlov, poznejše križarjev, ki so ga po vojni ubili komunisti v Trstu, Oršanića in drugih, ki so bili svoj čas v ozkih stikih s slovenskim katoliškim in mladinskim gibanjem. Poseben poudarek daje HR 70-letnici Bogdana Radica, najpomembnejšega emigrantskega hrvatskega publicista, ki je nekoč začel svoje pisanje kot vseučiliščnik v Ljubljani. Poleg člankov o sodobnih političnih razmerah v svetu in med Hrvati (Petričević, Radica itd.), posebej zanimiva analiza X. kongresa SK Jugoslavije (Petričević), predavanje pok. Pintarića, ter Mostovčev članek o 60-letnici Sarajevskega atentata. Posebej pa polk. Bačića, jasna analiza in vrednotenje Ustaštva kot gibanja pred vojno, med vojno na oblasti in po njej. Pa tudi kritične misli o krizi v Cerkvi in vatikanski politiki (Kvirin Vasilj). Poleg tega so lepi članki o hrvatski kulturi v preteklosti (o Marku Maruliću, doneski k Tinu Ujeviću itd.), kakor tudi o aktualni sodobnosti (Tito v Nemčiji itd.).

Samo nekaj vsebine smo nakazali iz letošnjega 24. letnika. Za drugo leto, ki bo jubilejno, 25-letnica revije, se napoduje v slavnostni obliki. Obenem pa je tudi razširjal svojo bazo, svoj skupni imenovalec, ki je bil doslej izključni pristanek na samostojno hrvatsko državo, v splošno geslo: „Ni nobena zapreka pripadništvo različnim strankam in skupinam, vsak je dobrodošel, ki ima kaj povedati hrvatski javnosti" (HR 1974, 128). Razume se pa, da vztraja na liniji protikomunistične okupacije sedanje Titove Jugoslavije, ki „delendam esse" ter v borbi za hrvatsko svobodo, v kakršni koli obliki že. Nekaj pa imajo Hrvati, kar morda nobena slovanska emigracija več: silno razvito mecenstvo, ki s pisateji z roko v roki ustvarja tako kulturno delavnost kot je podjetnost HR. Kakršnokoli naj bo že stališče Slovencev do hrvatske politike, katerih vsaka pač skrbi za svojo varnost, je pa gotovo, da predvsem kulturno delo more zbližavati naše narode. In tu HR pod vodstvom našega prijatelja Vinka Nikolića vrši veliko delo.

td

SLOVENCI PO SVETU

ZDA

FRANC SEVER — biv. župan umrl

V torek popoldne, 26. nov. t. l., je umrl v clevelandski bolnišnici sv. Vincencija France Sever st. z E. 1064 Addison ceste, rojen 1899 na Ježici pri Ljubljani. V majniku 1945 se je umaknil komunističnemu režimu v Avstrijo, odkoder se je 1949 izselil v Kenosho, Wisc., ZDA, od tam pa se kmalu preselil v Cleveland, Ohio, kjer je dobil zaposlitev v Oblakovi pohištveni trgovini na St. Clairju. Lani je zbolel in stopil v pokoj.

Rajni je bil od jeseni 1935 do 5. majnika 1945 župan občine Ježica. V ZDA je bil ves čas župljan fare sv. Vida, dalje član Društva najsvetej. imena Jezusovega, Marijine legije, Vincencijeve konference, društva št. 172 Presv. Srce Jezusovo KSKJ, član nadzorstva gl. odbora Lige SKA, društva slov. protikomunističnih borcev, Slov. ljudske stranke-SKD, ustanovni član Baragovega doma, Slov. pristave, itd.

V pogrebnem zavodu so mu v zadnje slovo zapeli pevski zbor „Korotan" pri katerem poje sin France in pevski zbor „Slovenski fantje". Sv. maša zadušnica je bila v cerkvi sv. Vida. Somaševali so Jože Božnar, Julij Slapšak, od sv. Vida msgr. Louis Blaznik, Raymond Hobart, Jože Varga, Jože Vovk, dr. Blatnik in dr. Krajnik. Sv. maše se je udeležil tudi župnik Viktor Ronc od Marije Vnebovzete. G. Jože Božnar je imel vsebinsko izredno globoko pridigo. Okrog 50 avtomobilov ga je spremljalo na pokopališče.

Na pokopališču se je od njega poslovil Janez Ovsenek, ki mu je med drugim dejal v slovo: „Naš beg iz domovine nam ni v sramoto. Berem v Sv. pismu, da se je tudi Jezus umaknil kamenjanju, ker še ni prišel njegov čas. Sv. Petra je božji angel rešil iz Herodove ječe, da ni prišlo judovsko ljudstvo na račun svojega pričakovania. Mi smo postali žive priče po vsej Sloveniji in pred vsem svetom, svareči klicarji, da v naš čas pronica zlo, hranjeno s človeško mučeniško krvjo, odeto v črnino lažne svobode. Grob sv. Petra ni smel biti v domovini na Jutrovem, temveč v bogatem in razkošnem Rimu, da je bila dana možnost hitrejše razširitve Evangelija po svetu. Stotine in stotine ljudi je zaradi tega umiralo in bilo preganjanih prav do današnjih dni. Eden teh pričevalcev resnice, pravice, svobode in svetosti je tudi mož, od katerega se sedaj poslavljamo, da njegovo truplo, vzeto iz zemlje, z njo postane ena sestavina, vse do dopolnitve časov, ko bo vse prenovljeno ter se bo duh združil v poveličanju s telesom za enotno bivanje v neskončni božji skupnosti vseh, ki so ga ljubili, ga iskali in ga po božjem usmiljenju tudi našli."

Naj počivav v miru. Sorodnikim in prijateljem pa izražamo naše globoko sožalje.

Newyorška Mednarodna revija East Europe je objavila izčrpen članek o folklornih plesih v Jugoslaviji izpod peresa Aleksandra Ambroža, sina dr. Antona Ambroža, mednarodno znanega strokovnjaka za sovjetski, kitajski in jugoslovanski komunizem. Aleksander Ambrož je bil kot odličen študent, ki je celo presegel summa cum laude, sprejet na medicinsko fakulteto State University of New York. Čestitamo!

AVSTRALIJA

Občni zbor Slovenskega društva v Canberri

Slovensko društvo v Canberri spada med najbolj aktivne in narodno zavednih slovenskih organizacij v Avstraliji. Poseduje lep društveni dom, ki je Slovencem v Canberri v velik ponos. Nobena skrivnost ni, da ima velike zasluge za tako lepo uspešno delo Slovenskega društva g. Cvetko Falež, ki je bil do zadnjega občnega zbora društva njegov predsednik.

Dne 1. novembra je imelo omenjeno društvo svoj redni občni zbor in g. Falež je prosil, da naj na njegovo mesto stopi kak drug član društva, ker se čuti utrujenega. Po podanih poročilih so bile tajne volitve in so bili izvoljeni v odbor Slovenskega društva: Polde Bajt (predsednik), Albin Grmek (podpredsednik), ga. Jožica Penca (tajnica), ga. Zinka Černe (podtajnica), Ivan Savle (blagajnik), Cvetko Falež ml. (podblagajnik) in odborniki: Frank Čulek, John Falež, Jože Maček, Janez Penca, Miro Penca, Martin Rušnik, Jaka Rejec, Miha Valenci, ga. Slavica Alispalič in Stanko Ozimič.

Zgodba, ki se ponavlja

Slovenci so povsod po svetu. Tudi v Tasmaniji jih je nekaj. Pa so raztreseni po vsej deželi in se med seboj ne poznajo. Nedavno se je zgodilo, da so iz časopisov zvedeli, da je v New Townu umrl Franc Zagoda, doma iz Hotedrščice pri Logatcu. Na to časopisno notico so prihiteli Slovenci na pogreb rojaka, čeprav ga niso poznali. Položili so na grob venec s slovenskim trakom.

Ta zgodba, da rojaki zvedo za rojaka šele pri pogrebu, ni nova. Prav bi bilo, da bi vsak rojak poiskal rojake, ki žive v njegovi bližini in se z njimi povezal, kar bi mu bilo v veliko uteho in gotovo v korist.

ŠVEDSKA

Prijatelj lista iz Emmabode nam med drugim piše: „Prav lepo vas pozdravljam in se po dolgih letih znova oglašam. Rad bi Vam v kratkih obrisih opisal življenje v današnji Švedski. Žalostno, a resnično je, da država postaja komunistična, ena najbolj pokvarjenih zahodnoevropskih dežel, ki po vsem svetu podpira komunizem in tako posredno neti vojne... Na Švedskem ima n. pr. bivši čilski marksistični predsednik Allende velik ugled. Okoli njegove sestre, ki je prišla iz Čila na Švedsko, so Švedi kakor ponoreli. Komunistom švedska oblast dovoli praktično vse, organizirajo nabirke za svoje prevratniške namene v Čilu, itd. itd. Vedno pogosteje prihajajo na švedsko sovjetske delegacije, jugokomunistične „kulturne" skupine in druga komunistična navlaka. Švedski knjižni trg se polni s komunistično literaturo, tudi iz Jugoslavije, od koder je zadnje čase prišlo na Švedsko tudi več učiteljev, ki naj bi poučevali na slovenskih izseljenskih šolah."

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Ob letni razstavi del članov Društva slovenskih likovnikov, katero smo v nekaj vrstah že naznanili, je kritik Janez Mesesnel napisal, da je povprečna z izjemami v obe smeri. Najzanimivejše je menda sodelovanje najstarejšega slovenskega slikarja Maksima Gasparija s tremi deli, a ne najnovejšimi. Na razstavi sodeluje dobra tretjina članov in kritik piše, da je to tudi največ, kar je mogoče doseči: Del odsotnih gre na rovaš normalnih vzrokov in razlogov kot so pomanjkanje novih del ali sploh del (kakšni člani likovniki so to?), sočasno razstavljanje v drugačnih aranžmajih ali pa priprave na prihodnje nastope. Del članov pa že dolgo očitno prezira vsakoletno razstavno možnost v družbi z ostalimi člani...

LJUBLJANA — Društvo slovenskih skladateljev je v svojem Koncertnem ateljeju 3. decembra pripravilo s solelovanjem avstrijskega kulturnega instituta iz Zagreba koncertni večer v počastitev stoletnice skladatelja Schoenberga. Poleg Schoenbergovih del so izvedli tudi dve deli Albana Berga in Antona Veberna. Ti trije skladatelji veljajo za „kreatorje nove glasbe 20. stoletja.

GROSUPLJE — Grosupeljska občina je 29. oktobra izdala že šesti zvezek obširne občinske kronike. Ta občinski zbornik je razdeljen na razne dele: nad 70 sodelavcev, med katerimi so nekateri nekdanji in tudi sedanji občani, je obdelalo razne teme iz najrazličnejših znanstvenih panog.

LJUBLJANA — Predstavniki žičnicarjev so konec novembra na tiskovni konferenci seznanili časnikarje s težkim finančnim položajem slovenskih žicnic. Neustrezna kreditna politika pa zakonske in pogodbene obveznosti enostavno onemogočajo nove gradnje smučarskih žičnic, še manj je mogoče misliti na dograditev in širjenje smučarskih središč. Dosedanja urna zmogljivost vseh slovenskih žičnic je 25.000 smučarjev, potrebovali pa bi po mnenju smuških in turističnih organizacij povečanje zmogljivosti na 150.000 oseb.

LJUBLJANA — Slovenske železnice imajo letos 556 milijonov dinarjev izgube kljub temu da so delavci na železnici opravili rekordno delo in povečali storilnost za osem odstotkov. Iz državnega kapitala bodo železničarji dobili le 260 milijonov dinarjev za kritje izgub, glede ostalega pa nimajo enotnega kriterija, na kak način pokriti izgubo. Seveda tudi predlagajo ustanovitev posebne komisije, ki naj pregleda dejansko stanje in pripravi načrte za sanacijo železnic.

PIRAN — Na izredni seji skupnosti slovenskih muzejev, ki je bila v Piranu 28. novembra, so podelili Valvasorjevo nagrado zaslužnim muzejskim delavcem. Komisija je letos izbrala dr. Miroslava Pahorja, ravnatelja pomorskega muzeja iz Pirana in dr. Sergeja Vriserja, ravnatelja pokrajinskega muzeja iz Maribora.

MARIBOR — Delavski svet novoustanovljenega združenega podjetja Elektrogospodarstvo Slovenije je na svoji prvi seji pretresal vprašanje, kako kriti izgube iz let 1974 in 1973. Naštevali so vse možne načine, pa je menda najbolj učinkovito rešiti to vprašanje s poviškom cen. Toda, da bi krili izgube, bi morali povišati ceno za električno energijo kar za 61.36%.

KRŠKO — Z deli za jedrsko elektrarno so pričeli uradno 1. decembra. Ta elektrarna naj bi bila predvidoma zgrajena do konca leta 1978. Služila bo potrebam Slovenije in Hrvatske. Obe republiki jo tudi financirata. Ko bo zgrajena, bo dajala 600 megavatov, torej bo precej skromna atomska elektrarna v primeri z novimi, ki jih grade po zahodnem svetu. Kljub temu pa bo ta elektrarna sama proizvajala letno dve tretjini sedanje letne slovenske električne energije, to je 4.5 milijarde kilovatnih ur.

LJUBLJANA — Sredi decembra so bili objavljeni statistični podatki o porastu cen v enem letu. V primerjavi z novembrom 1973 so bile novembra 1974 cene zelo poskočile. Umetna gnojila in škropila za 73.3%, higienske potrebščine za 67.3%, usnjeni in gumijasti izdelki za 64.4%, gradbeni material za 61.3%, žito in izdelki žita za 56.2%, pohištvo za 45.3%, kmetijsko orodje za 44.1%, razsvetljava za 39.9%, kurjava za 36.8%, tekstilni izdelki za 30.5% (od tega bombažni za 52%), povrtnina za 25.1% itd. — Življenjske potrebščine štiričlanske družine v Sloveniji so bile novembra 1974 v primerjavi z novembrom 1973 dražje za 24.5%. Samo od oktobra do novembra 1974 so te cene poskočile za 2.4%.

V začetku decembra l. l. pa je bila objavljena uradna podražitev sladkorja in olja. Sladkor od 6.75 dinarja na 11.70 din za kilogram. Cena enega litra olja pa od 11.46 din na 15.16 din.

SLOVENJ GRADEC — Ob 300-letnici rojstva slikarja Franca Mihaela Straussa, najvidnejšega predstavnika slovenjegraške baročne delavnice Straussov, so v gotski kapeli v Slovenj Gradcu 7. septembra odprli razstavo 30 ohranjenih del tega mojstra. Ob otvoritvi je govorila o slikarju umetnostna zgodovinarka dr. Štefka Čobelj iz Beograda.

CELJE — Potres na Kozjanskem je prizadel 3.037 kmetij. Za popolno obnovo in preusmeritev bi potrebovali 510 milijonov dinarjev, ki jih pa ni. Po sedanjih načrtih bi v štirih letih mogli po programu za odstranitev škode na Kozjanskem preurediti 1022 kmetij. Pravijo, da se kmetje nerado zadolžujejo, ker se boje, da ne bi mogli odplačevati dolgov. In pri tem omenjajo, da je ta bojazen kar umestna. Kmete skrbe odkupne cene kmetijskih pridelkov, ki so letos precej nižje kot lani. Kupci v trgovinah pa jih morajo seveda kupiti po „novih višjih" cenah...

Umrli so od 14. nov. do 3. dec 1974

RAZNI KRAJI: Marija Korošec r. Šturm, 83, Kranj; Jožko Ščec, biv. trgovec in Maistrov borec, 78, Sladka gora; Angela Flek, partizanska invalidka, Vojna vas; Anton Magister, up. tesar, 79, Šmatno pod Šmarno goro; br. Rok Matija Stele, frančiškan, Vič; Stane Martinčič, žel. usl., Trebnje; Ivan Cengle, 64, Ribno; Ivan Šircelj, 46, posestnik in gostilničar, Semič; Franc Hrovat, 75, up. računovodja, Novo mesto; Cecilija Kager r. Filipič, Celje; Franc Mrak, up. električar, Kranj; Slavko Šuštar, Srednji Lipovec; Matilda Košič r. Ule, Cerknica; Slavo Rajner, up. telovadni učitelj, Metlika; Ivan Kunavar Domžale; Valentin Uranič, posestnik Jarše; Matija Tamše, up. delavec, Polzela; Marija Hren, Brestnica; Antonija Sovinc, Celje; Štefan Kadoič, Kranj; Justi Turk, 79, up. Novo mesto; Jera Kežar, gospodinja pok. slovenjegraškega župnika Jakoba Sokliča, Bled, Pavel Medved, delovodja, Liberga; Jožefa Knap, up., Dol pri Hrastniku; Nada Hude r. Karlin, Škofja Loka; Justina Brezovar r. Cimerman, 85, Št. Rupert; Martin Lukač, žel. up., Sava; Katarina Urbas r. Klemen, Laze pri Planini; Marija Vidic, 87, Breg pri Litiji; Jožefa Traven, up., Loka pri Mengšu; Franja Žižek r. Kac, Šmartno pri Slovenjgradcu; Anton Lavrenčič, Trst; Frančiška Debeljak r. Demšar, Hotovlje; Ivan Jernejčič, 72, up., Laze pri Planini; Angela Račič, Šempeter v Sav. dolini; Josip Martinič, Dob; Teodor Mikelj, up. 72, Škofljica; Feliks Kos, up., 70, Ježa; Marija Celak r. Rupnik, up., Hotavlje; Božo Tratnik, delavec, Novo mesto; Rudolf Segina, Adlešiči; Jožefa Sušnik, up., Domžale; Marija Krnjak r. Kubot; Alojz Jerina, Senožeti; Vekoslav Fohn, up. major in dobrovoljec 1914—1918, Celje; Danica Demšar r. Brinšek, 83, Godešič; Ivan Ostrovršnik, up. krojač, Sevnica; Tončka Kalčič r. Kunčič, up. učit., Blejska Dobrava; Ignacija Bajd r. Vlahovič, Kranj; Marija Pehovsky, up., Rakek; Stanko Mervic, direktor, Cerkno; Ivan Petelinšek, Celje; Helena Jenko r. Kern, Brežice; Neža Črešnik, 82, Velenje; Emil Korbar, up. sodnik, 70, Maribor; Pavle Plevel, Šentvid; Ivana Rahne, Zadobrova; Marija Nedoh r. Kolenc, 84, Celje; Lenči Perko r. Zorko, 88, Celje; Ivan Hrovatin, dipl. ing., Črnuče; dr. Alojz Mihelčič, zdravnik, predvojni komunist, Vapča vas pri Semiču; Stane Hiti, Celje; Danči Krašovec, Tržič; Angela Šinigoj, 74, Trzin; Julijana Tekalec, Vrh pri Dolskem; Franc Cvelbar, Gorenja vas pri Šmarjeti; Ivana Križaj r. Demšar, Godesič, Frančiška Tomazin r. Barborič, Novo mesto; Filip Ambrož, up. žel., D. M. v Polju; Ivan Setnikar, Dobrava; Franc Knez, up. rudar, Črna; Amalija Rijavec, Mokronog; Mihael Gregorin, 72, posestnik, Lukovica; Karel Kolbezen, up. ključavničar, Črnomelj; Martin Kunej, posestnik in mlinar, 86, Zagaj ob Sotli; Marija Grahar, 40, prom. nes., Brestovnica; Stane Pompe, 47, Jesenice; Valter Lado, 43, obratna nesreča, Jesenice; Antonija Šiftar, 46, Nova Rogoza, prom. nes.; Andrej Gvardjančič, 90, up. železničar, Gorenja vas; Terezija Nolimal r. Polenik, Senožeti; dr. Poldi Marinšek, Innsbruck; dr. Maks Pohar, zdravnik, Maribor; Emil Rasinger, geometer v p., Bled; Franc Kranjc, posestnik in gostilničar, Žiče pri Ločah; Ivan Kogel, up., Dragomer; Martin Potokar, Višnja gora; Breda Pufič r. Dadič, Bistrica; Slavko Drešček, ključavničar, Celje; Milka Popek-Vrhunc, Cerknica; Tone Osolnik, Škofja Loka.

Arabski Miklavž 1974

„Jaz sem Sulejman Mogočni," pravi Sulejman Mogočni sv. Miklavžu.

„Ho, ho, ho," se zasmeje stari svetnik. „Prav gotovo si z Bližnjega vzhoda, kjer imajo polno petroleja. Kar sedi mi v naročje in povej mi, kaj bi rad."

Sulejman si je nabral svojo svileno haljo in sedel Miklavžu v naročje.

„Stavim, da vem, kaj bi rad," pravi Miklavž. „Kaj, če ti dam lepo plastično brzostrelko, ki drdra, kakor da bi bila prava, ko pritisneš na petelina?"

„Pentagon mi že pošilja vse orožje, ki ga potrebujem, pa tudi najmodernejša lovska letala," mu odgovori Sulejman.

„Kaj, če ti dam lep plastični avtomobilski model, ki si ga boš sestavil in zlepil sam?"

„Hvala," mu odgovori Sulejman, „pravkar sem namreč kupil delnice nemške družbe Mercedes-Benz."

„Dobro," ugiba Miklavž, „vem, da ti bo všeč lepa knjiga s slikami o Robinsonu, ki je sam živel na daljnem otoku."

„Sem si že kupil več otokov v Južni Karolini," ga zavrne Sulejman.

Svetnik se počehlja po bradi in hiti z mislimi: „že vem," reče, „dam ti lep zložljiv model londonskega Towerja, ki si ga boš postavil sredi šotora."

„Hvala! Ti ne veš, da sem pravkar kupil velik del Anglije."

„Potem pa," pripomni z neobičajnim sarkazmom sv. Miklavž, „bi bilo prav, da ti prinesem letalsko družbo Lockheed?"

„Tako je," veselo ploskne z rokami Sulejman, „kar pustite jo tam v kotu."

„Še kaj drugega?" je bil radoveden svetnik.

„Da, sv. Miklavž," se Sulejman nasmejan nagne k svetniku in mu pošepeta na uho.

„Aha, najbolj bi ti bilo všeč, če ti dam Kissingerja."

Sulejman zadovoljno prikima: „Nastavil bom dva škornja: enega, da vanj streseš družbo Lockheed, drugega pa, da vanj potisneš Kissingerja."

„Ali se ne bi zadovoljil s predsednikom Fordom?" vpraša Miklavž.

„Hvala, ne," odkima Sulejman. „Vsakdo lahko dobi predsednika Forda, a Kissinger je samo eden. Lepo zbirko bi tvoril z mojimi Mercedes-Benzi in z mojimi južnokarolinskmi otoki in z mojo Anglijo."

„Ali ne veš, Sulejman, da bi imel s Kissingerjem veliko problemov?"

„O, da, sv. Miklavž," odgovori Sulejman. „Vem, da mora vedno imeti pripravljeno letalo, da zleti okoli Zemlje. Zato pa hočem imeti družbo Lockheed. In tudi vem, da ga je treba imeti vedno zaposlenega za preprečevanje vojne, toda z mojimi topovi in letali iz Pentagona ne bo imel problema, da bo lahko grozil z vojno in ohranjal mir."

Miklavž se je nezadovoljen presedel, ker je Sulejman imel s seboj dve milijardi dolarjev, da je bilo čutiti težo pa tudi gotov ni bil, da bi mogel Kissingerja potisniti v Sulejmanov škorenj

„Mislim, da se moraš najprej pogovoriti s svojim očetom, predno se odločiš za Kissingerja," Miklavž svetuje Sulejmanu.

„Moj oče nima smisla za vrednote," pojasni Sulejman. „Odkar sem mu dokazal, da je petrolej prodajal za drobiž, je vsa finančna vprašanja prepustil meni."

„Ne vem," odvrne Miklavž, „ampak mislim, da gospej Kissinger ne bi bilo po godu."

„Oh, ne razočaraj me," prosi Sulejman. „Če mi daš Kissingerja, ti bom kupil nova nebesa."

Miklavžu je ponudba zvenela kar bogokletna, a ker je dobrega srca, hoče na diplomatski način zadevo rešiti: „Umakniti se boš moral sedaj, Sulejman, ker je še dolga vrsta otrok, ki čaka name in bodo hudi, če jim ne bom ustregel."

„Hudi?" se začudi Sulejman. „Hudi na Miklavža? Povem ti, da otroci ne bodo hudi nate." In takoj je kupil vso dvorano in sedel nazaj v Miklavževo naročje.

„Sedaj," je nadaljeval, „bi tudi rad imel San Francisco in..."

(Russel Baker, New York Times, 9. 12. 1974)

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

29. decembra 1974 je v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu delegat msgr. Anton Orehar krstil naslednje novorojence:

Uršulo Andrejo D' Ambrozio hč., Hectorja Omarja D' Ambrozio in ge. Bernarde Vidmar. Botri so bili: Juan Antonio José Gomez in Antonija Zajac.

Martina Močnik, sina Franca Močnika in ge. Matilde Grošelj. Batra sta bila Štefan Kavčič in Amalija Grabnar.

V nedeljo, 22. decembra 1974, je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši Urška Nose, hčerka Maksa in ge. Nade roj. Federuzi. Za botra sta bila gdč. Milena Nose in Jože Opeka. Krstil je g. Jože Škerbec.

V farni cerkvi sv. Tadeja v Ituzaingo pa je bila istega dne krščena Klavdija Elizabeta Poglajen, hči Avgusta in ge. Marije roj. Babnik. Botrovala sta Marica Medic in Jože Babnik.

V družini Jorge Sforza in njegove žene ge. Olge Lah pa se je rodil sinček, ki bo pri krstu dobil ime Fernando Damijan. Srečnim staršem čestitamo!

MIRKO KUNČIČ — 75-letnik

Zdi se mi, da smo šele pravkar slavili 70-letnico tega najizrazitejšega mladinskega pesnika med nami, Mirka Kunčiča, nekdanjega Kotičkovega strica. Pa smo zvedeli, da je že 13. t. m. slavil svojo petinsedemdesetletnico, na tihem in skrivaj, da niti najbližji prijatelji nismo vedeli za to. Zato prihajamo tudi z zapoznitvijo s čestitkami k tej lepi lepi življenjski slovesnosti, ki obenem postavlja Kunčiča na starostni vrh med emigracijskimi kulturnimi delavci.

Zdaj bi bila spet lepa priložnost, da ponovimo življenjsko delo našega jubilanta, toda vsi poznamo njegovo delo in imamo interes, da ga še pomnoži z novimi deli. Morda tudi 75 let je že doba, ko bi nam ta „modri Kotičkov stric" lahko opisal tudi svoje življenje, ki je bilo, kakor vemo, zelo zanimivo, pa bi z njegovim kramljanjem postalo gotovo še bolj zanimivo tako za stare kakor za mlade. Naj misli na to. Mi mu pa želimo še mnogo let med nami, v zdravju in delu!

CARAPACHAY

Janez Tršan, sedemdesetletnik

8. decembra je obhajal 70-letnico rojstva znani javni delavec Janez Tršan. Rojen je bil v fari Smlednik na Gorenjskem, kamor je hodil tudi v ljudsko šolo. Že v mladih letih se je začel udejstvovati v Prosvetnem društvu in pri Orlu; vseskozi ga je posebno veselilo delo na dramatskem odru. Sodeloval je pri neštetih igrah doma in v okolici, mnoge so bile v njegovi režiji. Z dobrim uspehom je naredil več tečajev. Pred vojno je bil nekaj let občinski tajnik v Cerkljah pri Kranju, kjer je tudi sodeloval pri tamkajšnjem društvu. Ob koncu vojne je žrtvoval domačijo in se znašel v tujini kot mnogo drugih njegovih somišljenikov. Bival je v raznih taboriščih v Avstriji in leta 1949 prispel v Argentino, kjer je delal v tekstilni stroki in si kmalu uredil svoj dom v mestu Boulogne. Vseskozi sodeluje v Slovenskem domu v Carapachayu; tudi tukaj igra pri vsaki igri, nekatere pa je prav on naučil in jih uspešno spravil na oder. Prav posrečen je v ljudskih igrah. Pa tudi drugod rad pomaga, ko vidi, da je potrebno. Za versko in narodno stvar njemu ni nikdar nobena žrtev prevelika.

Slavljencu prav iz srca želimo še mnogo zdravih let in da bi še dostikrat videli, vedno tako veselega med igralci na odru.

Delo v Carapachayski skupnosti

Dne 4. decembra smo imeli zaključek šolskega tečaja. Učenci so nastopali v raznih točkah pod vodstvom svojih učiteljic. Razdeljena so bila spričevala in pa spominska darila za tiste, ki so zapustili šolo. Za zaključek je duh. vodja g. M. Borštnar podal nekaj misli, v katerih je poudarjal važnost slovenske šole v tujini.

Po šolskem nastopu pa nas je obiskal sv. Miklavž s spremstvom, ki je nato obdaril pridne otroke in odrasle.

Dekliški odsek je polagal račune na svojem občnem zboru in izvolil nov odbor s predsednico gdč. Marjeto Senovršnik na čelu. Ravno tako so imeli občni zbor fantje organizirani v Fantovskemu odseku; predsedstvo je prevzel Frido Klemen. Obem odborom najlepše čestitke in želimo mnogo uspeha.

Koncert „Korotana"

V soboto, 14. decembra 1974 zvečer je v priredbi SDO IN SFZ v Carapachayu imel koncert pevski zbor „Karantanija" pod vodstvom ge. Marije Fink-Geržiničeve. Zapel je v prvem delu slovenske, duhovne črnske, argentinske (Gustavino) in blazilsko (Vilalobos), drugi del pa je bil posvečen izključno slovenski narodni in umetni pesmi. Na tem svojem 23. letošnjem nastopu je zbor moral občinstvu za konec dodati še nekaj pesmi. Za koncert je žel obilno priznanje. Prireditev je otvoril in zaključil predsednik SFZ Franci Žnidar, kulturna referentka Marjeta Senovršnik pa je pevovodkinji izročila šopek v zahvalo. Po koncertu je bila v domu pogostitev zbora in ostalih udeležencev, kot zaključek uspelega večera.

SAN JUSTO

Zaključek šole in prihod sv. Miklavža

V soboto, 7. dec. je šola Fr. Balantiča pripravila slovesen zaključek šolskega tečaja. Pozno popoldne smo se zbrali v novih mladinskih prostorih Našega doma, kjer so pod vodstvom predsednika šol. odbora Pavla Malovrha začeli izvajati svoj pestri otroški spored. Vsak razred je podal svojo točko, ki so obstojale v deklamacijah, zbornih deklamacijah, petju in prizorčkih. Ko je prišel na vrsto 8. razred, so se izstopajoči učenci in učenke zahvalili g. katehetu, portvovalnim učiteljicam in staršem za prejeto vzgojo. Voditeljica tečaja gdč. Angelca Klanšek pa jim je s spričevali izročila tudi lepa knjižna darila s posvetilom. Nato je še dala zadnja lepa navodila za nadalnje življenje ter se s poljubom poslovila od vsakega posameznega. Tudi katehet g. dr. Alojzij Starc je povedal nekaj bodrilnih stavkov in pokazal pomen slovenskega tečaja. Pohvalil je posebej one pred časom iztopivše učenke, ki vestno pomagajo kot učiteljice in pomožne moči v slovenski šoli.

Po kratkem oddihu, ko je že začel padati mrak, je prišel sv. Miklavž s krilatim in rogatim spremstvom ter obdaril vse pridne otroke in še nekaj odraslih, ki so bolj zaslužili njegovo pozornost.

SAN MARTIN

Občni zbor Slovenskega doma v San Martinu

V nedeljo, 8. decembra je imel Slovenski dom v San Martinu svoj 14. redni občni zbor. Vodil ga je predsednik Anton Žagar, ki je posebej pozdravil slovenskega dušnega pastirja v San Martinu g. Jurija Rodeta in domovega botra Adolfa Jesiha. Po izvolitvi dveh skrutinatorjev (Slavko Rupnik in Karel Určič) in dveh overovateljev (Rudolf Ribnikar in Franc Zorko) so podali odborniki svoja poročila. Poročali so predsednik Žagar, tajnik Rudolf Smersu, kulturni referent Stanko Oberžan, blagajnik Franc Fajfar in odbornik Vzajemnega podpornega sklada Rudolf Ribnikar. Iz poročil je bilo razvidno, kako uspešno delo je odbor opravil v preteklem poslovnem letu. Zato je bila odboru na predlog Staneta Marinčka podeljena razrešnica.

Pred volitvami je bila sprejeta sprememba pravil v tem smislu, da se število odbornikov poveča na 15 članov, število nadzornega odbora pa na 5 članov. Pri volitvah je bila z veliko večino sprejeta naslednja kandidatna lista, ki jo je predlagal dosedanji odbor: predsednik Franc Zorec, podpredsednika ga. Saša Golobova in Pavle Čibej, tajnika Rudolf Smersu in gdč. Milena Potočar, blagajnika Franc Fajfar in Janko Filipič, kulturna referenta Stanko Oberžan in gdč. Pavla Petelin, gospodarja Jože Skale ml. in Alojzij Tašner, mladinski referent Janez Petkovšek, odbornika za prireditve Marjan Petkovšek in Marjan Oberžan, odbornik Tone Avguštin. Za namestnike odbornikov so bili izvoljeni Lojze Stere, gdč. Marta Dimnik, Gabrijel Petkovšek in Vintar Peter. V nadzorni odbor so prišli Janez Dimnik, Franc Hrovat, Stanko Marinček, Franc Zorko in Anton Žagar. Odbor za Vzajemni podporni sklad pa sestavljajo: Rudolf Ribnikar, Rafael Telič in Jože Ziherl.

Novi predsednik Franc Zorec se je zahvalil za zaupanje in prosil vse navzoče za sodelovanje.

Glede članskega prispevka je bilo sklenjeno, da ostane dosedanja višina — 24,00 pesov letno, pristopnina za nove člane pa se s 1. januarjem 1975 dvigne od sedanjih 10,00 pesov na 50,00 pesov. Dalje se je na predlog odbora sklenilo, da se povišajo posmrtnine, ki jih izplačuje svojim članom Vzajemni podporni sklad od dosedanjih 1500.— na 2000.— novih pesov (t. j. 200.000 starih pesov) in da se poviša letni prispevek za ta sklad od sedanjih 30,00 na 40,00 novih pesov, ter da se novi člani stari nad 60 let, sprejmejo le, ako pristopi in redno plačuje prispevek vsa družina.

Po izčrpanju devnega reda, je Franc Zorec sklenil lepo uspeli občni zbor.

Božič smo v San Martinu praznovali na božični praznik s slovesno peto sv. mašo ob izredno veliki udeležbi rojakov. Slovenski pevski zbor pod vodstvom g. Slavka Rupnika je s svojim krepkim petjem božičnih pesmi vse navzoče napolnil z božičnim razpoloženjem. Po evangeliju je sanmartinski dušni pastir g. Jure Rode vsem želel božičnega miru v dunu svetoletne sprave. Po sv. maši so se rojaki podali v Slovenski dom na božični zajtrk. Bilo jih je toliko, da so poleg obširne dvorane napolnili tudi vse stranske prostore.

Božični sestanek Lige žena-Mati

Dne 18. decembra je imela Liga žena-Mati sestanek, ki je bil posvečen božični skrivnosti. Sestanek je vodila predsednica gospa Terezija Marinšek in je za uvod prebrala kratko božično povest iz slovenskega begunskega življenja. Nato se je ga. Lina Matičičeva zahvalila vsem gospem, ki so velikodušno pomagale pri izdelavi medenih src, ki so se dne 1. decembra prodajala v korist Rožmanovega zavetišča.

Sanmartinski dušni pastir in duhovni vodja Lige g. Jure Rode je v božični misli, zlasti poudaril, da naj pazimo, da bi nas naglica in vročina ne pripeljale le k zunanjemu in površnemu praznovanju Jezusovega rojstva. Prijazna beseda je v teh dneh več vredna kot kupi voščilnih kartic.

S tem lepim božičnim sestankom je bila zaključena poslovna doba Liginega odbora. Ves odbor je odstopil, občni zbor pa bo v mesecu marcu. Predsednica se je toplo zahvalila tako gospodu Rodetu kot vsem odbornicam za lepo in uspešno sodelovanje: podpredsednici gospej Matičičevi, blagajničarki gospej Uršičevi in odbornici gospej Oberžanovi. Zahvalila se je tudi vsem članicam za redno

(Nad. na 6. str.)

Slovenci v Argentini

(Nad. s 5. str.)

prihajanje na sestanke in za pripravljenost pomagati Ligi pri njenem delu. Pri tem je izrazila željo po večji udeležbi sanmartinskih žena na sestankih Lige. Sledil je družabni del sestanka ob pogrnjeni mizi in božično okrašeni mizi (delo ge. Matičičeve), kjer so navzoče zapele vedno lepo „Sveta noč".—

Občni zbor krožka SDO v San Martinu je bil 20. decembra v prostorih doma. Pred občnim zborom je v domu g. Jure Rode daroval mladinsko sv. Mašo. Občni zbor je začela in vodila predsednica Mojca Oberžan. Odbornice so podale skrbno sestavljena poročila o svojem delu. Sledile so volitve in so bile izvoljene: predsednica Mojca Oberžan, podpredsednica in delegatinja za zvezni odbor Marta Dimnik, tajnica Veronika Fajfar, kulturna referentka Darinka Zorec, športna referentka Silvija Uršič, voditeljica naraščaja Ana Marija Klanjšček, gospodinja Adrijana Slavič, pomočnica Helena Lobnik, blagajničarka Irena Rupnik. Nato so dekleta obravnavale načrt za delo v prihodnjem poslovnem letu. Duhovni vodja je pohvalil delo krožka in izrazil željo, da bi se v prihodnjem letu nadaljevali razgovori, ki so se letos začeli.

Občni zbor odseka SFZ v San Martinu Tudi sanmartinski fantje so imeli v petek, 20. decembra svoj redni občni zbor, ki ga je začel in vodil predsednik Lojze Sterle. Novi odbor odseka sestavljajo: predsednik in delegat za zvezni odbor Marjan Oberžan, podpredsednik Rajko Leber, tajnik Jože Rožanc, športna referenta Andrej Petelin in Karlo Sterle, blagajnik Jure Truden, kulturni referent Stanko Kahne, gospodar Ivan Jerman.—

SLOVENSKA VAS

Zaključek šole v Slovenski vasi

V nedeljo, 8. decembra, smo se vaščani ob večerni uri zbrali v našem društvenem domu, da tam praznujemo družinski večer, ki je bil združen z zaključkom slovenske šole. V začetku enournega programa, v katerem so nastopili posamezni razredi in tudi nekateri učenci s samostojno točko, je vse zbrane starše lepo pozdravil učenec Jožko Jan, ki je tudi napovedal in vodil celotni spored.

Nastopili so najprej najmlajši prvega, drugega, tretjega in četrtega razreda s pesmijo, deklamacijo in rajanjem. Med posameznimi točkami so nam zaigrali na harmoniko kar trije učenci šole in sicer: Marjan Čampa, Niki Iglič in Vinko Vilfan. Društveni tajnik je v kratkih besedah podčrtal pomen in važnost slovenske šole. V imenu staršev se je zahvalil voditeljici šole ge. Zdenki Jan, ostalim učiteljicam in g. katehetom, za njihov trud in skrb pri poučevanju otrok. Izrekel je tudi zahvalo v imenu osrednjega društva Slovenska vas. Po krarkem govoru je sedmi in osmi razred podal zborno deklamacijo Janičar. Vsi nastopajoči so bili deležni navdušenega priznanja vseh udeležencev za njihova izvajanja.

Po končanem programu je stopila na oder voditeljica šole ga. Zdenka Jan. Poudarila je več misli: Dober uspeh otrok v šoli zavisi od sodelovanja družine s šolo. Slovenska šola in družina sta združeni. Nato je dala vsem staršem naslednje nasvete za počitnice: 1.) Z otroki je treba doma mnogo govoriti. 2.) otroke je treba že zgodaj navajati k branju, tako da otrok vzljubi knjigo. 3.) naj se ne opuste po družinah skupna molitev, fantje naj ne pozabijo na svojo ministrantsko službo, v počitniškem času. 4.) Po naših družinah naj veje slovenski duh. Ohranijo se naj slovenski običaji. Mislimo na to sedaj, ko se bližajo božični prazniki. Po teh besedah je učenka Norma Goljevšek izročila gospej lep šopek kot izraz hvaležnosti staršev. Resne in umestne besede voditeljice šole so vsi zbrani starši sprejeli z živahnim odobravanjem. Poklicani so bili sedaj na oder učenci osmega razreda, ki so letos končali slovensko osnovno šolo, in sicer: Peter Adamič, Marjan Čampa, Mirko Goljevšček, Janko Guzelj, Kati Glinšek, Jan Andrej, Anči Kokalj, Vera Rozina. Vsem je ga. pripela slovenski šopek. Nato jih je zadnjič nagovorila ter jim prebrala besedilo, ki ga je sestavil dr. Tine Debeljak za učence, ki so dovršili slovensko šolo. Vsak izmed odhajajočih je prejel v spomin knjigo pisatelja Karla Mauserja Na ozarah. Ob burnem ploskanju se je voditeljica šole poslovila od svojih osmih učencev, katerim je bila skozi dolgih osmih let učiteljica in voditeljica za življenje, ki ga sedaj začno.

Starši so ostali s svojimi otroci še dolgo skupaj pri pogrnjenih mizah, katere je pripravil šolski odbor. Odziv staršev na udeležbo je bil letos izredno lep. Zlasti smo z velikim veseljem opazili mnogo mladih družin, kar da upanje za bodočnost in pogum do dela.

Po športnem svetu

JESENSKI PRVAK jugoslovanskega nogometnega prvenstva je postal prvič splitski Hajduk (po letu 1945 seveda, bil pa je med tem že petkrat državni in štirikrat pokalni prvak). Hajduk je v 17. kolih zbral 25 točk: 11 zmag, 3 neodločene igre in 3 porazi. Med drugimi je Hajduk v 16. kolu premagala ljubljanska Olimpija, ki je s 15. točkami na zelo nevarnem 15. mestu, za njo so samo še Radnički iz Kragujevca, Bor, in Proleter iz Zrenjanina.

V drugi zvezni ligi je Maribor precej popustil in je s četrtega mesta padel na osmo s 17 točkami. Drugi slovenski predstavnik, trboveljski Rudar je pa na zadnjem 18. mestu s samo tremi točkami. Tudi nima nikakih izgledov, da bi v drugem delu tekmovanja mogel prepričiti izpad iz lige.

V BUDIMPEŠTI so prepovedali knjigo madžarskega pisatelja Antala Veigha ki ima naslov „Zakaj je madžarski nogomet bolan. Knjiga ima 170 strani, pisatelj pa se v njej ukvarja s podkupovanji in nepoštenostmi v nogometu, ki so pripomogle, da je madžarski nogomet iz vodilnega položaja zdrknil na 23. mesto v evropski lestvici. Toda knjiga je po prepovedi še bolj pridobila na ceni: Težko jo je na „črno" kupiti za 20 dolarjev, prej pa si jo mogel dobiti za pol dolarja.

V PRVEM MOŠKEM SMUKU v letošnji sezoni so 8. decembra v Val d' Iseru slavili popolno zmago Avstrijci: Prvo mesto je zasedel Klammer, drugo pa Grissman. Tretje je pripadlo sedemnajstletnemu Michaelu „Veithu" (ZR Nemčija); razočarali so Švicarji, Italijani in Francozi. Slovenski tekmovalci niso imeli kaj iskati na tekmovanju: Med 85 tekmovalci je bil Gorišek 60., A. Kozelj 64., T. Kozelj 67. in Gašperšič 69.

V KOŠARKI je Olimpija iz Ljubljane po 10 kolu med 14. ekipami na četrtem mestu, a z velikim zaostankom za prvimi tremi: Zadrom ,Crveno zvezdo in Jugoplastiko iz Splita. Ti so imeli po 18 točk, Olimpija in Bosna pa le po deset.

Praznoverje v ZSSR

Komunistični režim v ZSSR v več kot 50 letih ni mogel uničiti vere v ljudeh, prav tako pa tudi ne praznoverja. Tukaj navajamo nekaj najznačilnejših praznaverij v ZSSR.

Bojijo se številke 13, prav tako kakor nekateri na Zahodu. Na nedavnih avtomobilskih dirkah v Moskvi so avtomobile šteli začenši s 100, da so se izognili številki 13.

Srečo pomeni, če srečaš osebo, ki nosi vedro polne vode, nesrečo, če je vedro prazno.

Vozni listek ti prinese srečo, če je vsota prvih treh številk od šestih enaka vsoti zadnjih treh številk. Če je tako, potem nekateri potniki celo pogoltnejo košček voznega listka.

Na dan izpita ne želi študentu sreče, sicer bo pri izpitu padel. Če pa že kdo to stori, pa se mu ne zahvali za voščilo, temveč ga zapodi k vragu, in vse bo dobro.

Za srečen dan v šoli je treba zjutraj v desen čevelj položiti kovanec pet kopejk; če ti pade v levi čevelj, boš več dan imel smolo. Dober rezultat bo tudi zagotovljen, če se zjutraj ne umiješ, ne počešeš in oblečeš nezlikano obleko.

Če kdo odhaja iz hiše, morajo vsi obsedeti in mu nemo želeti srečo na pot. Ko je odšel iz hiše, se ne sme vrniti po pozabljeno stvar, sicer se ne bo nikdar več vrnil. Ob pozdravu se ne smeš rokovati s prijateljem tako, da stojita vsak na drugi strani praga. Sobe, v kateri je bil gost, gospodinja ne sme pospraviti 24 ur po njegovem odhodu, sicer ga bo na poti doletela nesreča.

Nikdar ne sme postaviti kruha narobe na mizo; tudi se ne dotakniti česa črnega, če dve osebi istočasno izgovorita besedo. Prav tako ne smeš z isto vžigalico prižgati tretjo cigareto.

Rojaki! Enkrat na leto vsi za vse slovenske misijonarje!

Vsakoletna misijonska veletombola je prelepa prilika, da kaj žrtvujemo za te poslance ljubezni slovenskega božjega ljudstva v širokem svetu.

Naj se nihče ne ustraši pota v Slovensko vas, kjer bo v Baragovem misijonišču ta prireditev, še manj tisti, ki si še niso ogledali te največje slovenske verske ustanove v Argentini, Baragovega misijonišča: cerkev Marije Kraljice, samostan z župniščem, poslopja ljudske in srednje šole, večna stropni Misijonski zavod... In pogled na lepo urejeno Slovensko vas sploh, ki se je iz „blatne vasi" spremenila skoraj v „barrio residencial"...

SLOVENCI! 5. DECEMBRA VSI V SLOVENSKO VAS ZA VSE SLOVENSKE MISIJONARJE!

Od vsepovsod

INFLACIJA — Odbor za gospodarsko sodelovanje in razvoj ,v katerem je vključenih 24 držav — med njimi so vse najrazvitejše —, je objavil podatke o stopnji inflacije v državah članicah. Najvišjo inflacijo imajo na Islandiji (48%), sledé Grčija (31%), Portugal in Turčija (po 25,9%), Japonska (25%). V ZDA je inflacija dosegla 11,7% v Kanadi 11,3%, najnižja pa je v ZR Nemčiji s 6,9%. Podatkov o inflaciji v „socialističnih" državah pa seveda ni, ker tam pač imajo samo — paradiž.

ALARMNI ZVONEC ZA STARE LJUDI. — V švedskih mestih Kiruna in Jönköping so napeljali v stanovanje starih, osamelih in bolnih ljudi posebne elektronske naprave. Če taka oseba v teku osmih ur ni odprla nobenih vrat v stanovanju niti hladilnika, potem se sproži naprava in zazvoni zvonec v vratarjevem stanovanju ali pri sosedu, ki pride pogledat, kaj se je s to osebo zgodilo.

ZMAGALA JE ITALIJANKA. — V Wolfsburgu (Zap. Nemčija) je bila med dijaki tekma v znanju nemškega jezika. Na veliko presenečenje dijakov in še bolj profesor, je na tej tekmi zmagala Italijanka Marija Vaiana, hčerka italijanske delavske družine, ki je prišla pred 11 leti na delo v Nemčijo. Pokazala je tako izvrstno znanje nemškega jezika, da jo sedaj uporabljajo kot tolmačico, ker popolnoma obvlada italijanski in nemški jezik.

VISOKORASLO PLEME. — V Tres Arroyos, 490 km od Bs. Airesa, so nedavno odkrili grobnico z bogatimi in pomembnimi arheološkimi predmeti. Več tisoč predmetov potrjuje, da je tam živelo zelo staro ljudstvo, ki je bilo izrazito visoke rasti — nad 180 cm. Starosti še niso ugotovili; menijo, da gre za prebivalstvo, ki je živelo v ameriškem mezolitu.

JAVNI NOTAR
FRANCISCO R... CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

DR. JUAN JESUS BLASNIK
špecialist za ortopedijo in travmatologijo
C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855.
Privatni telefon: 628-4188
Ordinira v torek in četrtek od 17 do 20

Za dobro voljo

„Žena, res ne morem gledati, kako se mučiš, ko prenašaš vedro s premogom. Prosim, pojdi drugič rajši za mojim hrbtom!"

*

Turist zaspanemu natakarju: „Prosim eno kavo, pa brez smetane!"

Natakar gre v kuhinjo. Čez čas se vrne: „Smetane nimamo. Ali je lahko kava brez mleka?"

*

Polkovnik vojaku: „Znaš plavati?"

Vojak: „Znam."

„Kje si se pa naučil?"

„V vodi."

*

„Tonček, zakaj si pretepel Katrico? Ali veš, da ni lepo tepsti žensko?"

„Pa naj tudi ženska vé, da ni lepo dajati moškemu gliste v žep!"

LUKY

RUTA 205 FTE. ESTACION TEL. 295-1197 — **EZEIZA**

AVDA. 25 de MAYO 136 — **C. SPEGAZZINI**

ALMAFUERTE 3230 a 1 cuadra Municipalidad — **SAN JUSTO**

AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62 TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz) — **LOMAS DE ZAMORA**

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga, dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Central (B. Argentina)
FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 382...
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 2.233.341

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1975 za Argentino $ 240.— (24.000), pri pošiljanju po pošti $ 250.— (25.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 18 USA dol.; za Evropo 21 USA dol. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213.

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija skupaj z Medorganizacijskim svetom pripravlja poklonitev Slovencu Janezu Benigarju s postavitvijo spominske plošče. Za kritje stroškov sta ZS in Medorganizacijski svet organizirala posebno rifo, katere glavni dobitek je akvarel pokojnega arhitekta Sulčiča. Na razpolago je v vseh domovih in v pisarni ZS.

Knjižnica ZS je odprta vsak dan od 16 do 20 ure.

Te dni je bila v Moronu podpisana kupno prodajna pogodba med nosilci lastninske pravice mladinskega zemljišča na Pristavi. Podpisali so gg. Kralj Janez, Magister Milan, Miklič Jože; za Zedinjeno Slovenijo predsednik in tajnik. Zedinjena Slovenija se omenjenim gospodom iskreno zahvaljuje.

✝

Kdor v me veruje bo živel tudi, če umrje (Jn 11, 25)

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je po dolgi bolezni 22. decembra 1974 mirno zaspal v Gospodu naš dragi mož, oče, tast, brat in stari oče, gospod

Janez Bečan

Iskrena hvala vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, nas tolažili in prišli kropit dragega rajnega. Posebna zahvala čč. gg. v prvi vrsti g. msgr. A. Oreharju, delegatu slovenskih dušnih pastirjev za govor med sv. mašo in g. rektorju Rožmanovega zavoda dr. F. Gnidovcu za govor pri odprtem grobu, enako dr. F. Žaklju, p. C. Petelinu, J. Škerbcu, dr. A. Starcu, M. Borštnarju, J. Rodetu in F. Urbaniji.

Bog naj vsem bogato poplača!

Priporočamo ga v molitev!

Žalujoči:
žena: **Marija,**
hčerka: **Ivica por. Vodnik**
sin: **Marijan, duhovnik**
zet: **Matevž Vodnik**
vnuki: **Marta, Vilma, Danijel, Marcel**
v domovini: sestra **Frančiška** in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Slovenija.

✝

V globoki žalosti sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je 13. decembra umrla v Ljubljani v 86. letu starosti in po kratki bolezni naša ljubljena mama, stara mama in tašča

Frančiška Pezdirc

Pokopana je bila v Ljubljani na žalah.

Sinovi:
Dr. Joško, Celje;
Dr. Vladimir, Buenos Aires;
Dr. Bogomir, New York;
Dr. Slavko, Ljubljana
ter njihove družine.

Priporočamo našo mamo v molitev in blag spomin.

VAŽNO

VAŽNO! ZELO VAŽNO OBVESTILO!

Od 1. januarja 1975 naprej bodo uradne ure v pisarni

KREDITNE ZADRUGE „S. L. O. G. A." z o. z.

Bmé. Mitre 97 — Ramos Mejía — 658 - 6574

OB PONEDELJKIH, SREDAH IN PETKIH od 15 do 19

VAŽNO! ZELO VAŽNO! POVEJTE TO ŠE DRUGIM!

VAŽNO